

15

to nej ...

STŘEDNÍ ČECHY

PRAHA A OKOLÍ

MCU

NOVÉ
VYDÁNÍ

VisitStredniCechy.cz
online průvodce

to nej...

STŘEDNÍ ČECHY

PRAHA A OKOLÍ

VisitStredniCechy.cz
online průvodce

Hrad Český Šternberk nad řekou Sázavou

Hráz přehrady Orlík (15 km od Příbrami) je vysoká 81,5 m a vzdouvá Vltavu v délce 68 km

OBSAH

STŘEDNÍ ČECHY	7
STRUČNÁ HISTORIE	8
PRAHA A OKOLÍ	14
KLADENSKO A SLÁNSKO	28
RAKOVNICKO A BEROUNSKO	38
PODBRDSKO A STŘEDNÍ POVLTAVÍ	48
BENEŠOVSKO A POSÁZAVÍ	56
LADŮV KRAJ	64
KUTNÁ HORA A KUTNOHORSKO	66
KOLÍN A OKOLÍ	78
MĚLNICKO A STŘEDNÍ POLABÍ	84
MLADOBOLSLAVSKO	102
OSOBNOSTI	117

STŘEDNÍ ČECHY

 Vydavatel: Vydavatelství MCU s. r. o.
Chvalšinská 242, 381 01 Český Krumlov
Tel.: +420 387 428 360, info@mcumedia.cz; www.mcumedia.cz

Technická redakce: Radek Eliášek

Text: Viktor Kubík, Jan Eliášek

Foto: archiv MCU – Libor Sváček, Jiří Jiroušek, Jan Eliášek, Hana Hamplová, ŠKODA AUTO a.s., K. Čáslavová, S. Riegerová, Z. Frejvald, R. Slauka, P. Tepera, archiv MKC

Mapy: archiv MCU, Mapy.cz

Sazba, grafická úprava: Petr Novosad

Odpovědný redaktor: Jan Eliášek

Inzerce: Emil Fedoš

Administrace www.VisitBohemia.cz: info@mcumedia.cz

Vydání 1., Český Krumlov 2013 (dotisk 2023), 112 stran
Reprodukce kterékoliv části této publikace je možná pouze s předchozím písemným souhlasem vydavatele. Všechna práva vyhrazena.

© Vydavatelství MCU, 2023
ISBN 978-80-7339-231-4

Hornické muzeum v Příbrami

STŘEDNÍ ČECHY

Střední Čechy, resp. Středočeský kraj, jsou přirozeným centrem České republiky. Jak dokazují zápisy v kronikách i archeologické nálezy, bylo tomu tak již v době, kdy na naše území přišli první Slované. Jejich zřejmě nejdůležitější správní centrum leželo severozápadně od Prahy, někde v místech, kde stojí památná hora Říp.

Region, v jehož středu leží hlavní město Praha, má v současnosti okolo 2,5 milionu obyvatel, což je přibližně čtvrtina všech obyvatel České republiky. Praha se na tomto počtu podílí zhruba polovinou (1 250 000 osob).

Na území kraje se nachází mnoho historických památek a řada chráněných krajinných oblastí. Největším množstvím pamětihodností se se pyšní Kutná Hora zapsaná na Seznamu světového přírodního a kulturního dědictví

Kutná Hora (chrám sv. Barbory)

UNESCO. Nejcennější přírodní lokalitou je biosférická rezervace CHKO Křivoklátsko, aspirující na vyhlášení nového národního parku.

Kraj je rozdělen na 12 okresů (vč. okresů Praha-východ a Praha-západ), rozlohou největší je okres Příbram. Celková rozloha kraje je 11 014 km², nejvyšším bodem kraje je hora Tok (865 m n. m.), nejnižším bodem je hladina Labe (154 m n. m.) u Mělníku.

Okresy Středočeského kraje

Sv. Ludmila — nástěnná malba v kapli sv. Václava v katedrále sv. Víta v Praze

STRUČNÁ HISTORIE

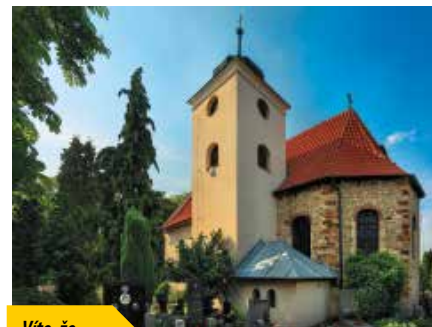
Slované toto území osídlili někdy počátkem 6. století n. l., přičemž vytvořili několik správních center (**Roztoky u Prahy, Budeč, Levý Hradec**, Šárka a území dnešní Malé Strany v Praze). Zásadním momentem pro vývoj regionu (i celého Českého státu) bylo v 9. století přijetí křesťanství přemyslovskými knížaty a (byť poněkud násilně) sjednocení země pod jejich vládou. Od toho okamžiku význam Prahy coby mocenského centra Čech rychle stoupá. **Přemyslovci** budují na ostrohu nad Vltavou opevněné

hradiště, jež se v průběhu staletí rozrostlo a proměnilo ve velkolepé sídlo vládců země. Tuto úlohu plní **Pražský hrad** ostatně dodnes.

Okolo hradu se rozvíjí město, které se prý již v desátém století vyznačovalo mimořádnou výstavností a bohatstvím. Do roku 1306, kdy rod Přemyslovců násilně vymřel po meči, se krajina (nejen středních Čech) změnila k nepoznání: vyrostly zde stovky měst, městeček, vsí, hradů, tvrzí a klášterů. Většina z nich zároveň určila i charakter rozložení dnešního osídlené země.

Na slávě a moci přemyslovských pa-

novníků se od poloviny 12. století podílela vydatnou měrou bohatá **naleziště stříbra v okolí Kutné Hory**. Vzrůstá však i moc šlechty, která si buduje svá vlastní opevněná sídla. Období rozkvětu pokračovalo ještě po celé 14. století za vlády **Lucemburků**, zvláště zásluhou **Karla IV.**, „Otce vlasti“ (1316–1378). Následující 15. století přineslo Čechům jedno prvenství – **Jan Hus** svým učením o více než sto let předběhl evropskou reformaci. Za to však zaplatil on svým životem a naše země dlouhými desetiletími válek, všeobecného rozvratu, úpadku a strádání (období husitských válek).

Víte, že...

Levý Hradec – přemyslovský kníže Bořivoj I. tu koncem 9. století vybudoval **první křesťanský kostel** v Čechách, zasvěcený sv. Klimentu. Roku 982 zde byl **Slavníkovc** **Vojtěch** zvolen druhým pražským biskupem.

Karel IV. (1316–1378)

Nástup **Habsburků** (1526) otevírá dveře **renesanci**, jež se u nás projevuje zejména v architektuře. Nedobytné a studené hrady šlechty se začínají proměňovat v komfortní **zámky** obklopené zahradami. Rozvíjí se obchod a řemesla, vzrůstá moc **měšťanstva**. Za vlády

uměnímilovného **Rudolfa II.** (1552–1612) stihne Praha ještě zažít jeden z vrcholů svého rozkvětu. K tomu přispívá i Rudolfovým Majestátem zaručená náboženská tolerance. Panovníkovou smrtí však smír končí a ke slovu stále více přichází habsburská snaha o centralizaci, protireformaci a rekatolizaci. Ta naráží na odpor protestantských českých pánů. Spor vrcholí jejich porážkou v **bitvě na Bílé Hoře** (1620) a krvavou pomstou Ferdinanda II. v podobě **staroměstské exekuce 27 vzbouřenců** 21. června 1621. Naplno se rozhoří **celoevropský válečný konflikt**, trvající nakonec dlouhých **30 let** (1618–1648). Praha a Čechy jsou jím postiženy mimořádnou měrou – počet obyvatel klesne na polovinu, příslušníci šlechty, inteligence a měšťanstva, kteří nepřistoupí na katolickou víru, musí opustit vlast.

S protireformací a rekatolizací však přišlo do Čech i **baroko**, jež dalo vzniknout

Poprava 27 českých pánů na Staroměstském náměstí v Praze (21. 6. 1621)

Německá okupační armáda vjíždí do Prahy (15. 3. 1939)

nejednomu architektonickému skvostu (chrám sv. Mikuláše v Praze, sochařská výzdoba Karlova mostu, Santiniho chrám Nanebevzetí Panny Marie v Kutné Hoře – Sedlci ve stylu barokní gotiky, aj.).

Následující 18. století probíhá ve znamení **národního obrození**, jež se začalo probouzet jako reakce na stále silnější snahu o germanizaci českého národa. Dělení obyvatelstva na česky a německy mluvící část nicméně pokračovalo a mělo mít později ještě tragické vyvrcholení.

Devatenácté století se již vyznačuje snahou o **obnovení českých politických práv**. Svobodu a nezávislost přinesl našemu národu v roce 1918 **konec první světové války**, který znamenal definitivní konec Rakousko-Uherské monarchie. Následné období svobodné **první republiky** však trvalo jen krátce. Po **Mnichovské zradě** v roce 1938 přišlo Československo nejprve o své pohraničí, a o rok později, 15. března 1939, bylo hitlerovským Německem **obsazeno celé**. Nově nabytá

svoboda po osvobození sovětskou a americkou armádou **v květnu 1945** ale opět nemá dlouhého trvání.

Víte, že...

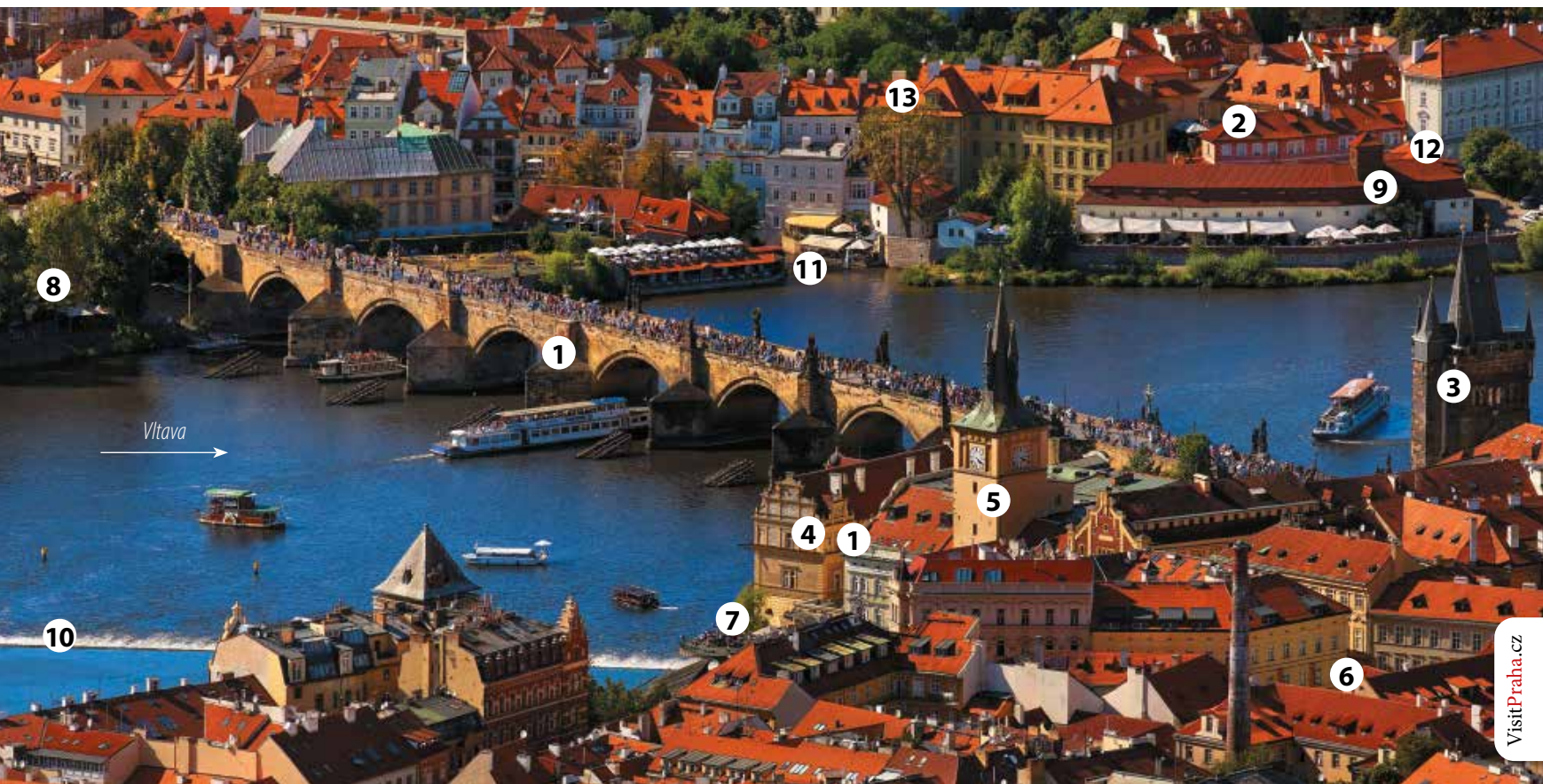
Roku **1948** přichází **komunistický převrat**, blýskání na lepší časy na konci 60. let je roku **1968** ukončeno **okupací Československa** armádami pěti států Varšavské smlouvy. **Demokracie** u nás definitivně vítězí až **v listopadu 1989**. Roku 1993 se po 75 letech společné existence v jednom státu vydávají Češi a Slováci každý vlastní cestou.

STŘEDNÍ ČECHY V DATECH

Stol.	kolem 880	postavena rotunda sv. Klimenta na Levém Hradci
9.	po roce 895	založena rotunda sv. Petra a Pavla na hradišti Budeč
10.	965	Ibrahim Ibn Jakob projíždí Prahou
	995	vyvraždění Slavníkovců na Libici
11.	asi 1032	založen Sázavský klášter
12.	1126	vysvěcena rotunda sv. Jiří na Řípu
	1142	založen cisterciácký klášter v Sedlci u Kutné Hory
	1242	doložen hrad Šternberk
kolem 1260		počátek dolování stříbra v Kutné Hoře
13.	1261	písemně doložen Kolín
	1275	Nymburk povýšen na královské město
	1279	založeno Mnichovo Hradiště
	1300	začala ražba pražských grošů
kolem 1300		vydání horního zákoníku v Kutné Hoře
14.	1348	započata stavba Karlštejna, založena Univerzita Karlova
	1365–1367	Mistr Theodorik vytvořil výzdobu kaple sv. Kříže na Karlštejně
	1381	založen hrad Krakovec
	1388	započata stavba chrámu sv. Barbory v Kutné Hoře
	1409	Dekret kutnohorský, upravující hlasování na pražské univerzitě ve prospěch Čechů
	1419	1. pražská defenestrace a počátek husitských válek
15.	1458	Jiří z Poděbrad zvolen českým králem
	1471	Vladislav Jagellonský zvolen v Kutné Hoře českým králem
	1485	sněm v Kutné Hoře vyhlásil náboženský mír v zemi
16.	1500	v Mladé Boleslavi zřízena první tiskárna Jednoty bratrské
	1517	selské bouře na Křivoklátsku
	1547	ukončena ražba pražského groše
17.	1634	Švédové dobyli Nymburk (vraždění obyvatelstva)
	1659	začala přestavba mariánského poutního místa na Svaté Hoře u Příbrami
	1689	barokní úpravy zámku v Bělé pod Bezdězem (B. Canevalle)
18.	1723	vybudován zámek Jemniště
	1757	pruský král Bedřich II. poražen vojsky Marie Terezie v bitvě u Kolína
	1801	v Hořovicích vznikl první řepný cukrovar v českých zemích
19.	1802	začala výstavba empírového zámku Kačina
	1833	v Mnichově Hradišti podepsána rakousko-ruská smlouva
	1870	do provozu uvedena železniční trať Mladá Boleslav – Nymburk – Kolín
	1892	při důlním neštěstí zemřelo 319 horníků v Březových Horách u Příbrami
	1906	objeven pramen minerální vody Poděbradská kyselka
	1905	továrna Laurin a Klement zahájila výrobu automobilů (pozdější Škoda)
20.	1942	němečtí nacisté vyvraždili obyvatele obce Lidice
	1992	rozsáhlý požár zámku ve Vlašimi
	1992	Praha zapsána do seznamu UNESCO
	1995	Kutná Hora zapsána do seznamu UNESCO

Kaple sv. Václava v katedrále sv. Víta v Praze

PRAHA

Metropole České republiky je považována za jedno z nejkrásnějších měst Evropy i světa. Dominantou starobylého města na březích řeky Vltavy je **Pražský hrad**, založený **Přemyslovci** již v **9. století**. Na jeho třetím nádvoří stojí skvost gotické architektury a pomyslný duchovní střed českého státu, **katedrála sv. Víta, Václava a Vojtěcha**.

Pražský hrad a katedrála

S budováním opevnění na vyvýšeném místě nad řekou započali zřejmě někdy v 9. století přemyslovští panovníci. S je-

jich rostoucí mocí se hradě i město pod ním začalo postupně rozrůstat a nabývat na významu. Lucemburk Karel IV. začal roku 1344 budovat honosnou **gotickou katedrálu zasvěcenou sv. Vítu**. Jejím dokončením až o téměř šest století později (r. 1929) získal Pražský hrad svou definitivní podobu.

Malá Strana

Území mezi Pražským hradem a řekou Vltavou. Jeho centrem je svažité **Malostranské náměstí**, na němž stojí mohutný **chrám sv. Mikuláše**, považovaný za nejvýznamnější barokní stavbu v Čechách. Další velkolepou malostranskou stavební

památkou je komplex budov **Valdštejnského paláce s přilehlou zahradou**. Z Malostranského náměstí stoupá k Hradu turisty vyhledávaná **Nerudova ulice**, známá svými **domovními znamení** (např. U Dvou slunců, U Tří houslíček, U Zlaté číše aj.)

Karlův most

Nejstarší z pražských mostů (a druhý nejstarší u nás) spojuje Malou Stranu na levém a Staré Město na pravém břehu Vltavy. Stojí přibližně v místech původního Juditina mostu, strženého povodní. Stavbu, k níž bylo přistoupeno roku 1357, inicioval císař Karel IV. Most dlouhý přes

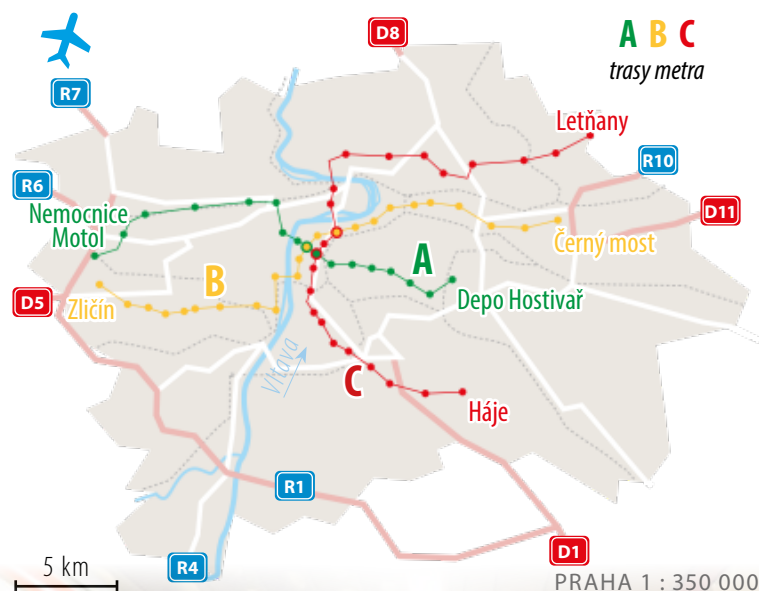
1. Karlův most
2. Malá Strana
3. Staroměstská mostecká věž
4. Muzeum Bedřicha Smetany
5. Staroměstská vodárenská věž
6. Anenské náměstí
7. Novotného lávka
8. Kampa
9. Hergetova cihelna
10. Staroměstský jez
11. Čertovka
12. Muzeum Franze Kafky
13. Nejuzší ulička v Praze

500 metrů a široký 9,5 metru je tvořen **16 oblouky**. Na jeho pilířích najdeme celkem **30 převážně barokních plastik**. Vstup na most střeží na obou stranách mostecké věže, přičemž gotická **Staroměstská mostecká věž** se díky své výzdobě řadí k nejkrásnějším fortifikačním stavbám Evropy.

Staré Město

Pražská čtvrť na pravém břehu Vltavy. Jejím centrem je **Staroměstské náměstí** s několika význačnými památkami, jako je **radnice** s proslulým **orlojem**

a **Týnský chrám**. V centru náměstí stojí **pomník** církevního reformátora mistra **Jana Husa**. Směrem k Vltavě vybíhá z náměstí **Pařížská třída**, luxusní pražský bulvár. K dalším pamětihodnostem Starého Města patří gotická **Prašná věž**, u níž začíná **Královská cesta**, či nejvýznamnější secesní památka Prahy, **Obecní dům**.

Jedna z plastik na **Karlově mostě** pochází až z 20. století. Jejím autorem je sochař **Karel Dvořák** (1893–1950). Jde o sousoší sv. Cyrila a Metoděje z roku 1930, které nahradilo Brokoffova svatého Ignáce. Ten zmizel spolu se sousoším sv. Františka Xaverského kdesi na dně Vltavy při **zničující povodni v roce 1890**.

Pohled z Prahy směrem k severozápadu do rovin v okolí řek Ohře a Labe

OKOLÍ PRAHY

Viadukt Žampach

Nedaleko **Jílového u Prahy** stojí možná **nejvyšší kamenný železniční most ve střední Evropě**. Tzv. Žampašský viadukt, postavený v letech 1898–1900 a překlenující údolí Kocour, je **vysoký 41,73 m** (je o pouhý metr nižší než Nuselský most v Praze). Tvoří jej sedm oblouků,

každý o rozpětí 12 m, přičemž celková délka mostu je 109,33 m. Stavbu provedli v letech 1898–1900 italsí dělníci se zkušenostmi s podobnými pracemi v Alpách. Důkladně provedené dílo slouží železniční dopravě bez větších oprav dodnes.

Medník

Národní přírodní památka na SV úbočí vrchu Medník (416 m n. m.) na levém břehu Sázavy. Chráněna je kvůli výskytu vzácné a **kriticky ohrožené rostliny kandík psí zub**. Jde o jediné stanoviště této liliovité byliny v České republice.

Vyhlička Třeštibok

Překrásné pohledy na **kaňon Sázavy** nabízí dvě vyhlídky ze skalních ostrohů vysoko nad řekou nedaleko **Jílového**. Jsou od sebe vzdáleny asi 150 m, první z nich se nazývá Hadí skála, druhá je právě Třeštibok. Zvláštní název vznikl nejspíš v dobách, kdy po Sázavě pluly vory a svými krajními kmeny narážely na skálu.

Posázavský Pacifik

Toto romantické a dodnes užívané označení nesou **dvě železniční trati** – a sice trať číslo 210 (Praha–Vrané–Čerčany, s odbočkou na Dobříš), a trať číslo 212 (Čerčany–Kácov–Světlá nad Sázavou). Název vznikl někdy ve 20. letech 20. století zásluhou trampů, mířících vlakem do těchto míst kolem řeky Sázavy.

V pořadí první vznikla trať s dnešním označením 210. Důvodem pro její výstavbu byl (dnes již neexistující) modřanský cukrovar. V dalších letech byla trať prodloužena až do Posázaví. Poslední úsek byl dobudován roku 1900.

Výstavba trati měla původně hlavně hospodářský význam, ale později silně napomohla **rozvoji trampingu** a turistiky v okolí Prahy.

„Posázavský Pacifik“ ve skalách u Pikovic

Mimo pravidelné přepravy se na tratích Posázavského Pacifiku dnes koná množství **historických a svátečních jízd**, spojených obvykle s některou zajímavou kulturní akcí (např. Sázavská pout).

www.pacifikem.cz

Parní vlak přeježdějící viadukt Žampach
Zdroj www.pacifikem.cz

Lom Velká Amerika

Lomy Amerika

Lomy Amerika (nebo také „český Grand Canyon“) je souhrnný název pro soustavu jámových **vápencových lomů u obce Mořina v Českém krasu**, vzájemně propojených podzemními štolami. Některé jsou hluboké až 60 m. Nejznámějšími z nich je **Velká Amerika, Malá Amerika a Mexico**. Další menší lomy jsou ukryté v okolních lesích.

Výchozím bodem pro návštěvu lomů může být **městečko Karlštejn**, dostupné dobře autem nebo vlakem.

Pozn.: Lomy Amerika je soukromým majetkem společnosti Lomy Mořina a je do nich zakázán vstup. Při pohybu v blízkosti lomů dbejte mimořádné opatrnosti!

www.lomy-amerika.cz

Náš TIP

SVÍČKÁRNA, MYDLÁRNA A ČOKOLÁDOVNA RODAS Šestajovice u Prahy

U nás si můžete vyrobit, vytvořit a ozdobit **svíčky a mýdla**, svíčky namáčet v barevných politurách, svíčky nalévat do ozdobných nádobek, ořechových, vaječných skořápek nebo půlek z citronů, vrstvit práškovým barevným parafinem do ozdobných sklenic a polévat ozdobnou hmotou starwax.

Koupelové soli s přírodními esenciálními oleji, 7 druhů a barev, můžete různě vrstvit do sáčků nebo ozdobných lahvíček.

Voskové pastelky z včelího vosku a potravinářských barev můžete odlévat do forem různých tvarů.

V areálu továrny je možné celoročně navštívit **minifarmu**, kde chováme Shetlandské poníky, holandské mini kozičky, kvěsánské mini ovečky, gottigenská mini prasátka, nově sovy pálené, bažanty, husy labutí, zdobně slepičky a další.

Otevírací doba pro veřejnost: celoročně soboty a neděle od 10:00 do 18:00 hodin, bez objednání.

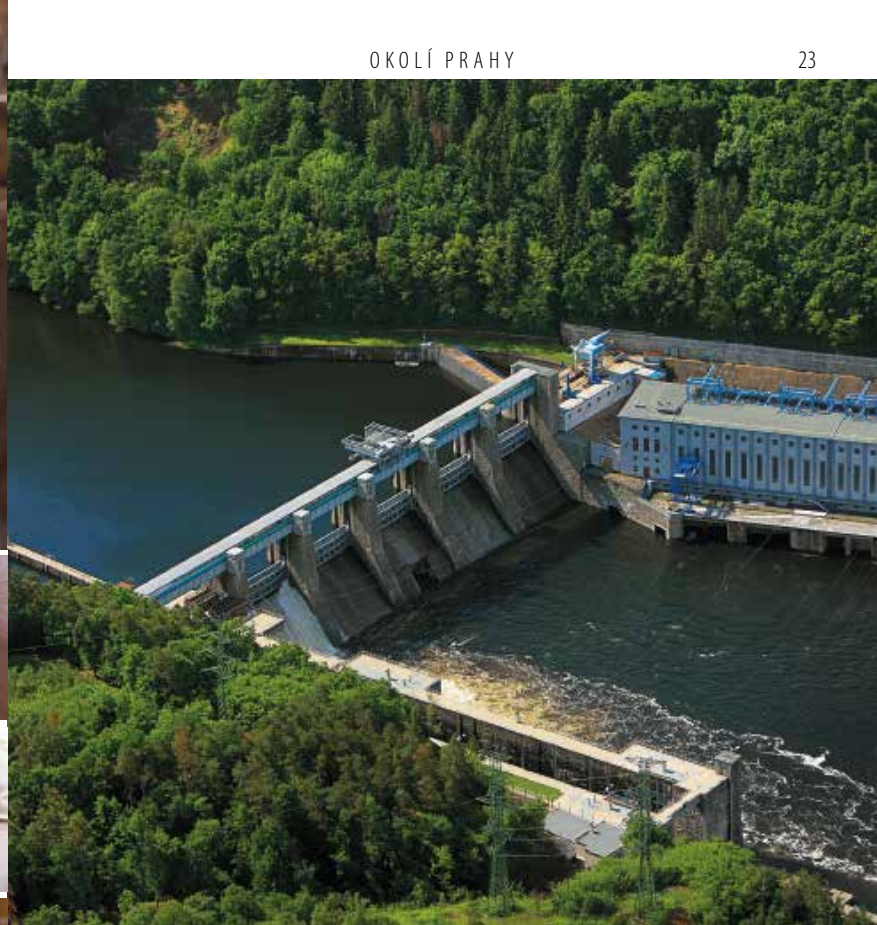
Otevírací doba pro školy a školky: denně od 9:00 do 17:00 hodin, na základě telefonického objednání.

Výrobní dílny jsou v krytých a teplých prostorách.

Tel.: 281 962 341, 603 229 436

E-mail: rodas@rodas.cz

www.rodas.cz

Přehrada Štěchovice

Vodní dílo Štěchovice

Díky svému zdařilému zasazení do krajiny a také kvůli žulovému obkladu celé stavby zřejmě nejkrásnější ze všech stupňů Vltavské kaskády byla **vybudována v letech 1937 až 1945**. Dnes je jejím hlavním úkolem vyrovnávání nepravidelného odtoku z vodní elektrárny Slapy a následné plynulé odpouštění vody do Vranské nádrže a také výroba elektrické energie.

Umělé **jezero**, které zasahuje až k hrázi VD Slapy, je **dlouhé 9,4 km** a jeho objem činí 11,2 mil. m³ vody.

Přímá tížná betonová hráz je 124 metry dlouhá, 22,5 metru vysoká a obsahuje pět přelivných hraditelných polí, každé o šířce 20 metrů. Přes těleso hráze nevede žádná komunikace. Pod prostředním přelivným polem se nalézá stavidlem hrazený spodní výpustní otvor o rozměrech 7 × 7 metrů, jenž lze použít k úplnému vypuštění nádrže a který během stavby přehrady sloužil k proplouvání vorů a jiných plavidel.

Kaňon vytvořený Vltavou v místě bývalých Svatojánských proudů

KOUZLO STŘEDOČESKÝCH ŘEK

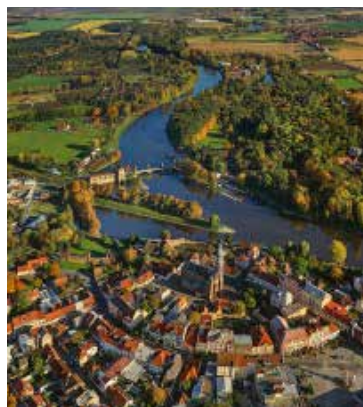
Z hlediska množství a významu historických památek a kulturních institucí patří střední Čechy mezi **nejbohatší kraje**. Zámků, hradů, muzeí a památníků se zde nachází tolik, že vám jejich návštěvy zaplní víkendové a dovolenkové plány na mnoho let dopředu. To samé platí o pestrosti míst spojených s gastronomií, sportem a společenským využitím. Na co dalšího ale nesmíme zapomenout, když mluvíme o bohatství kraje v srdci Čech? Na jeho řeky!

Vodní toky jsou nedílnou součástí vzhledu krajiny, utváří ji a právě také díky nim je středočeská příroda tak malebná. Ať už se vám při zmínce o řekách vybaví až neskutečné **zákruty Vltavy**, **tiché břehy Berounky** obdivované spisovatelem Otou Pavlem, nebo **majestátní soutok našich dvou největších řek**, vsadíme se, že je to vždy vzpomínka milá, taková, která vykouzlí úsměv na tváři.

Může se zdát, že atraktivitu řek ocení především milovníci vodních sportů, ale ve skutečnosti je opak pravdou. Jejich bezprostřední okolí má mnoho co nabídnout všem turistům, malým i dospělým

výletníkům. Středočeské řeky si zamilují odvážlivci, pro které je **sjíždění divokých peryšů** hračkou, pohodářů vychutnávajících si poklidné projíždky na hladině rovné jako zrcadlo, samotáři rybáři hledající ticho a klid i cyklisté, kteří při svých výpravách rádi pozorují půvaby harmonické přírody.

Přijměte naše pozvání a **navštivte místa**, kde vám bude krásně. Místa v blízkosti našich pěti nejvýznamnějších středočeských řek – **Vltavy, Labe, Berounky, Sázavy a Jizery**.

Středočeské
VODNÍ CESTY, Z.S.
www.stredoceskevodnicesty.cz

Dálniční přemostění nad soutokem Vltavy a Berounky před Prahou

NAHLÉDNĚTE DO HISTORIE S NÁRODNÍM MUZEEM

Náš TIP

PAMÁTNÍK JANA PALACHA

Smetanova 337, Všetaty

Rodný dům Jana Palacha s malou zahradou zažil mnohé. Národní muzeum se rozhodlo vybudovat zde místo paměti osoby a činu Jana Palacha. Památník symbolizuje sebeupálení jako klín, který rozdělil společnost a hluboce zasáhl do osudu celé jeho rodiny.

Expozice je složena ze dvou částí: původního domu sloužícího jako důstojné vzpomínkové místo a moderní přístavby s autentickými předměty a interaktivními obrazovkami přibližujícími danou dobu.

ZÁMEK VRCHOTOVY JANOVICE

Vrchotovy Janovice

Původní kamenná tvrz pánů z Janovic je obklopena krásným anglickým parkem s rybníkem a vzrostlými letitými stromy. Neogotický zámek je znám zejména díky své poslední majitelce Sidonii Nádherné z Borutína, která mu vtiskla jeho současnou podobu a osobité kouzlo.

Prostřednictvím různých expozic se seznámíte s kulturou 19. století a osobnostmi umělců a filozofů, kteří Sidonii Nádhernou na zámku navštěvovali nebo nahlédnete do tajů českého zvonařství.

Náš TIP

VYDEJTE SE PO STOPÁCH VELIKÁNŮ ČESKÉ HUDBY

Náš TIP

PAMÁTNÍK BEDŘICHA SMETANY

Jabkenice 33

V myslivně na okraji rozsáhlé obory s krásnými přírodními sceneriemi prožil již hluchý Bedřich Smetana se svou rodinou poslední léta života a vytvořil zde řadu svých nejvýznamnějších děl.

Nahlédněte prostřednictvím autentické expozice do života rodiny Smetanových v Jabkenicích a vydejte se na krátkou procházku oborou, která inspirovala tohoto velkého vážného hudebníka.

PAMÁTNÍK JOSEFA SUKA

Křečovice u Sedlčan

V tomto domku strávil Josef Suk většinu svého života. Nechal jej pro něj postavit jeho otec v roce 1895. Sem se skladatel a houslista uchýlil v době svých životních krizí, nacházel zde klid a soustředění na kompozici. Do Křečovic za ním přijížděly také další významné osobnosti hudebního života. Načerpejte atmosféru, která inspirovala velkého skladatele své doby.

Náš TIP

*„To je ta země zaslíbená, zvíře a ptáků plná, medem oplývající. Na všem budete mítí hojnost a bude nám dobrou obranou proti nepřítelům. Hle, země po vaší vůli!“
To jsou slova mýtického praotce Čecha, která pronesl, když pohlédl do kraje z hory Říp.*

KLADENSKO A SLÁNSKO

Oblast severozápadně od Prahy patří k jádru bývalého přemyslovského státu, kde se podle bájí usadil i kmen Čechů. Zdejší rovinatou krajině vévodí hora **Říp**, jež svým tvarem nezapře sopečný původ. Na jejím vrcholu stojí románská **rotunda sv. Jiří** z počátku 12. století, reprezentující stavby Přemyslovců dochované na samém okraji jejich někdejšího území. Již před příchodem Slovanů však byla tato

oblast centrem únětické a knovízské kultury (2400–750 př. n. l.). Nedaleko města Slaný bylo dokonce objeveno „české Stonehenge“ – **svatyně v Makotřasech** z období 4000 let př. n. l. V tomto čtverci o straně 300 m, vytvořeném z valů a příkopů, stojí řada záhadně lunárně a astronomicky orientovaných balvanů. Ačkoli tento pravěký „kalendář“ není tak působivý jako obdobné stavby v západní Evropě, jeho rozměry dokazují, že je dílem lidí téže civilizace. U **Mšeckých**

Víte, že...

Říp (455,2 m n. m.) je zdaleka a z mnoha stran viditelná hora, stojící asi 4 km jižním směrem od Roudnice nad Labem. Jeho pravidelný výrazný vrchol převyšuje okolní rovinatou krajinu o cca 200 m. Říp je zřejmě nejpamátnejším místem české mytologie, neboť podle pověsti právě na něj vystoupil **praotec Čech**, rozhlédl se po krajině, a zemi, již spatřil (mlékem a strdím oplývající), zvolil za nový domov pro svůj lid.

Rotunda sv. Jiří a sv. Vojtěcha na vrcholu hory Říp

Kladno — náměstí Starosty Pavla s mariánským sousoším v popředí

Žehrovic nedaleko Kladna byla zase objevena svatyně z doby 100 let př. n. l. a v ní světoznámá **kamenná plastika hlavy muže**, vzácný doklad keltského umění. Její kopii je dnes možné spatřit v Národním muzeu, originál je pro svou nevyčísitelnou hodnotu vystavován jen výjimečně.

Již pro Kelty bylo dnešní Kladensko průmyslovou oblastí, v níž se dařilo prvním hutím a kovolijecům dílnám. Od poloviny 19. století vznikají na Kladně **ocelárny** využívající zdejší ložiska **černého uhlí**.

Královské město Slaný

Ačkoli je Kladno synonymem průmyslu, s nímž je spojen rozkvět města, má i svou „předprůmyslovou“ minulost. Doby baroka připomíná kaple sv. Floriána a Mariánský sloup na náměstí. Místní pozdně **barokní zámek** z doby před polovinou 18. století je zřejmě dílem stavitele K. I. Dientzenhofera.

Zatímco Kladno je poměrně mladé (13. století), nedaleké bývalé královské město **Slaný** je sídlem mnohem starším. Leží již v počínajících úrodných nížinách Polabí. Již od 12. století je zmiňován tamní

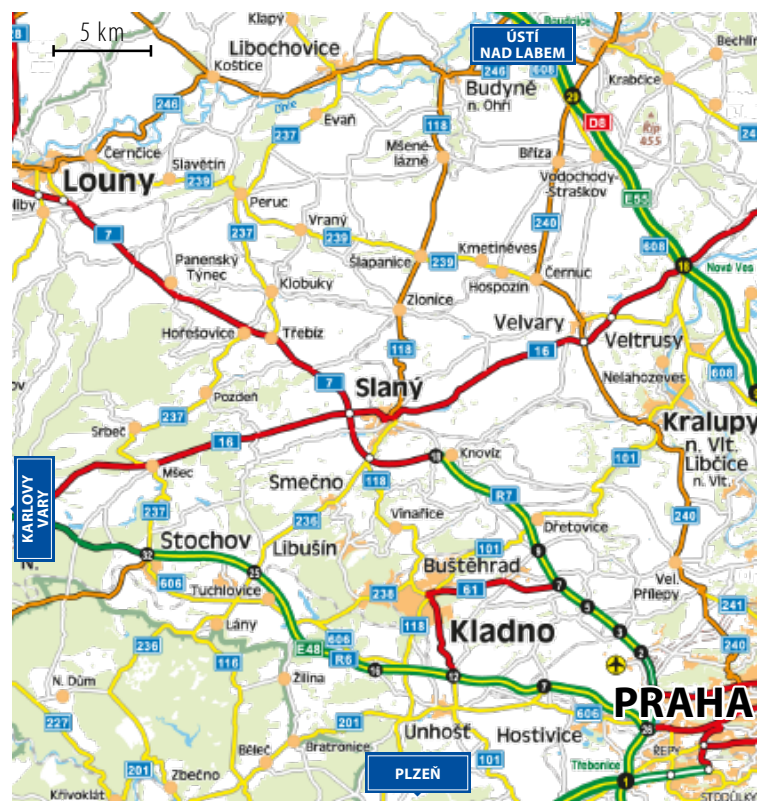
kostel sv. Gotharda, jehož dnešní gotická podoba pochází ze 14. či 15. století. Mnohé fasády domů, obnovených po požáru na konci 18. století, ukrývají gotické, renesanční a barokní části. Z kdysi mohutného opevnění zůstaly dodnes jen fragmenty a pozdně gotická Velvarská brána z roku 1461.

Blízké městečko **Velvary** zdobí řada renesančních a barokních domů a barokních sousoší. Významný je gotický kostel sv. Kateřiny ze 14.–15. století a renesanční Pražská brána z roku 1580. Slaný i Velvary prosperovaly pouze do třicetileté války, poté se ani jim nevyhnul úpadek. Nejtěžší okamžiky své historie zažilo Kladensko za druhé světové války. Jako pomstu za likvidaci vysoce postaveného nacisty Heidrycha vyvraždili Němci obyvatelstvo obce **Lidice**

Kostel sv. Gotharda ve Slaném

(10. června 1942) a jméno vesnice se pokusili navždy vymazat z mapy. Dnes ale stojí Lidice nové a na místě tragédie byl vybudován důstojný **památník**.

Náš TIP

MĚSTO SLANÝ

Královské Město Slaný, které svůj název získalo podle solného pramene, leží severozápadně od Prahy.

Muzeum slánek

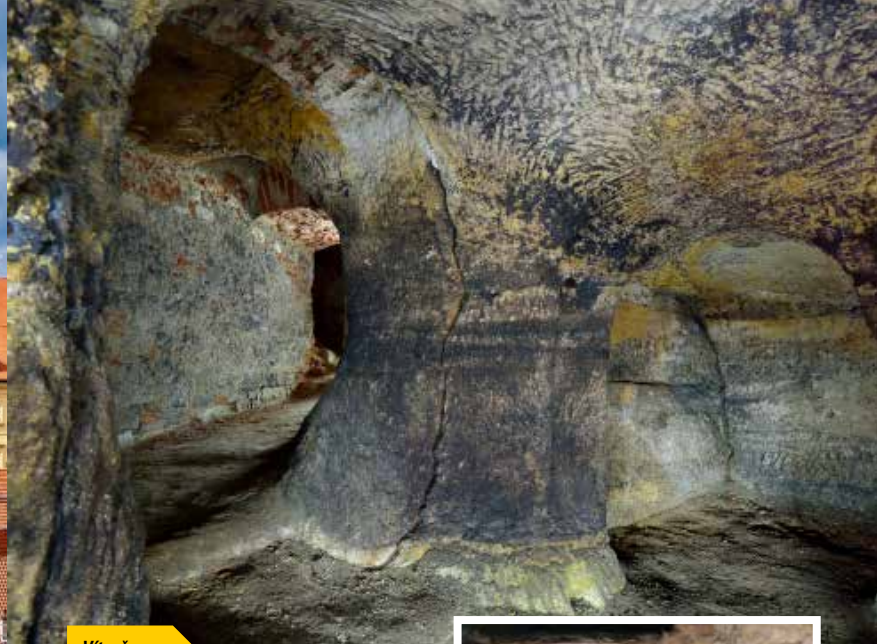
Sbíрку slánek, největší na světě co do rozsahu a obsahu, najdete ve slánském infocentru.

Via ferrata Slánská hora

Jediná ferrata ve Středočeském kraji, na které naleznete sedm cest a dva mosty, a je ideální pro získání prvních zkušeností s pohybem po via ferratách.

Kumpánova zahrada

Zahrada je jedinečným relaxačním a odpočinkovým prostorem, kterou doplňuje řada příjemných vodních prvků.

Víte, že...

SLÁNSKÉ SKLEPENÍ

Víte, že s výstavbou měštanských domů vzniklo také jejich **sklepení**? Jeho budování probíhalo v historickém centru města ve dvou etapách v období **od 14. století do 16. století**.

Nečekaným zásahem pro slánské sklepy byl velký požár města v 18. století, při kterém se velká část 1. pater pod zničenými domy propadla a musela být znovu zbudována a zpevněna do nynějšího stavu.

Každý sklep má svůj jedinečný příběh a tajemství. Některé sklepy jsou využívány dodnes, většina jich je ale ukryta za zamčenými dveřmi, a proto se Město Slaný rozhodlo tyto unikátní prostory nechat prozkoumat a **otevřít je veřejnosti**.

Do současné doby se totiž dalo do slánského podzemí podívat pouze během Dnů evropského dědictví nebo prostřednictvím vycházek v rámci turistické sezóny.

Město Slaný nyní připravuje pro svoje návštěvníky zpřístupnění **již třetí části slánského podzemí**.

PUTOVÁNÍ ZA KOŘENY

VÁŠ PRŮVODCE pěším putováním

PROJEKT POUTNÍHO TURISMU NEJEN VE STŘEDNÍCH ČECHÁCH

svatá Ludmila

svatý Prokop

PUTOVÁNÍ KRAJINOU ODPRADÁVNÁ ČLOVĚKU POMÁHALO NAJÍT SVOU IDENTITU A SVOJE KOŘENY

SVATÁ LUDMILA, z. s.
info@svataludmila.cz
+420 235 521 822, linka 131
www.svataludmila.cz

Náš TIP

LIDICE ... a nevinní byli vinni

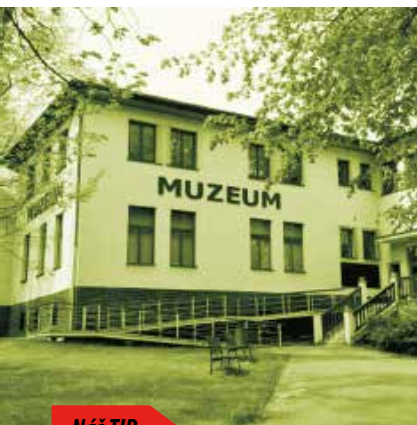
Dne 10. června 1942 nacisté vyhladili obec Lidice, jako odplatu za atentát na říšského protektora Reinharda Heydricha. Místo obce je dnes pietním územím, jehož prázdnota připomíná nesmírnost celé tragédie. Poznání historie obce Lidice, celosvětového symbolu obětí válečných zločinů, je ponaučením pro budoucí generace. Předválečný život obce Lidice, ale i válečné události zprostředkovává návštěvníkům moderní multimediální expozice ... a nevinní byli vinni v budově muzea a výstavní síni Pod Tribunou v areálu památníku.

Remember Lidice

Proti zlu je možné se postavit i uměním. Památník Lidice spravuje jedinečnou sbírku moderního výtvarného umění. Výzvu k jejímu založení dal v roce 1967 sir Barnett Stross. Mnoho umělců z celého světa na ni reagovalo darováním svého díla. Sběrka vděčí za mnohé i berlínskému galeristovi René Blockovi, který v roce 1967 v reakci na Strossovu výzvu zorganizoval Hommage à Lidice, výstavu 21 umělců, aby připomněl zničení české vesnice nacisty v roce 1942.

Památník Lidice

Tokajická 152, 273 54 Lidice
tel.: 312 253 063
e-mail: lidice@lidice-memorial.cz
lidice-memorial.cz

Náš TIP

SLÁDEČKOVO VLASTIVĚDNÉ MUZEUM V KLDNĚ

Dějiny Kladenska od pravěku po současnost.

POBOČKY

Hornický skanzen Mayrau ve Vinařicích

— jediný zpřístupněný černouhelný důl ve Středočeském kraji.

Bunkr Bratronice

— opevnění tzv. pražské čáry unikátní svým umístěním v tělese komunikace.

Románská rotunda na Budči u Zákolan

— nejstarší stojící stavba v České republice spojená se sv. Václavem.

Sládečkovovo vlastivědné muzeum v Kladně, p. o.

Huťská 1375, Kladno, 272 01

www.omk.cz

www.dul-mayrau.cz/

www.facebook.com/Sladeckovo

www.facebook.com/skanzenmayrau

www.instagram.com/sladeckovo.vlastivedne.muzeum

www.instagram.com/hornicky_skanzen_mayrau

Hornický skanzen Mayrau ve Vinařicích

Bunkr Bratronice

Románská rotunda na Budči u Zákolan

Víte, že...

ČERNÉ UHLÍ NA KLDENSKU

Historie dobývání černého uhlí na Kladensku sahá až do 3. čtvrtiny 18. století, kdy se uhlí dobývalo v severovýchodní části dnešního města. Roku 1846 došlo k objevení mohutné černouhelné sloje, což přineslo obrovský rozmach těžby — až do konce 19. století se ve zdejší revíru těžilo víc černého uhlí než na Ostravsku. Roku 1889 pak došlo k založení proslulé **Poldiny huti** (Poldihütte).

Na konci 80. let 20. století dochází k postupnému **utlumování těžby**, přičemž poslední vůz s vytěženým „černým zlatem“ vyjel z dolu Schoeller 29. června roku 2002. Toho dne se historie hornictví na Kladensku uzavřela — trvala **230 let**.

O historii těžby černého uhlí na Kladensku se více dozvíte v unikátním **Hornickém skanzenu Mayrau ve Vinařicích**. Prohlídka je směřována po trase havíře před jízdou do podzemí dolu. Návštěvník má možnost projít cechovnou, řetízkovými šatnami, koupelemi až k jámovým budovám dolu a do štol s dobývací technikou.

Hornický skanzen Mayrau ve Vinařicích

Řetízková šatna

Parní těžní stroj Ringhoffer

Hornický skanzen Mayrau ve Vinařicích

Vinařice 56, 273 07 Vinařice
www.dul-mayrau.cz

Křivoklát, královský hrad z počátku 12. století

www.krivoklat.cz

RAKOVNICKO A BEROUNSKO

Na rozdíl od Kladenska je povodí **Berounky** oblastí zalesněnou a zemědělskou. Členitá krajina s četnými údolími a kaňony si stále zachovává většinu přírodních krás, pro něž si tuto oblast oblíbili i čeští panovníci. Ti ji využívali především k lovu, přičemž zde jako své zázemí vybudovali několik hradů. Pravděpodobně nejstarším z nich je bájný hrad **Tetín**, na němž dle českých pověstí sídlila Teta, dcera mýtického Kroka a sestra kněžny Libuše. Tetín je místem, kde byla **roku 921 zavražděna sv. Ludmila**, babička

sv. Václava. V místech, kde měl hrad stávat, archeologové skutečně objevili pozůstatky slovanského hradiště z 8. století, zároveň

Kraj kolem Berounky je bohatý na fosilie

ale také další **opevněné sídliště staré pět tisíc let**. Původní románský kostel z roku 911 byl několikrát přestavěn a naposledy v roce 1858 necitlivě restaurován.

Asi 15 km jižně od Rakovníka leží pozůstatky hradu **Týřov**, postaveného koncem 13. století. Jednalo se tehdy zřejmě o mohutný hrad, který však počínaje 16. stoletím začal chátrat. Dnes si při pohledu na jeho ruiny můžeme bývalou slávu hradu pouze domýšlet.

Roku 1280 byl postaven hrad **Žebrák**, přičemž o nějakých 120 let později vyrostl na kopci nad ním ještě hrad **Točnick**, pohodlné „rekreační“ sídlo Václava IV. Vskutku

Víte, že...

Turisticky atraktivním cílem je hrad **Křivoklát**, založený na počátku 12. století knížetem Vladislavem. Po polovině 13. století hrad stavebně rozšířil a přebudoval král Přemysl Otakar II. Koncem 14. století byly provedeny další úpravy z popudu Václava IV. Za husitských válek byl Křivoklát poničen a následně na konci 15. a počátkem 16. století mu Jagellonci v rámci oprav vtiskli podobu, v níž se dochoval dodnes. Rozsáhlé a zdoluhavé opravy pak probíhaly ještě v letech 1882 až 1938. Hradní kaple na Křivoklátě je se svou výzdobou jednou z nejpůvodnější zachovaných pozdně gotických prostor ve střední Evropě. Hrad ukrývá **rozsáhlou knihovnu**, jež je z největších sbírek tohoto druhu u nás. Pozoruhodné je, že ji shromáždil v podstatě jediný člověk, landkrabě Karel Egon I. z Fürstenberku, zřejmě největší sběratel knih té doby.

Náš TIP

KRÁLOVSKÝ PIVOVAR KRUŠOVICE

je jedním z nejstarších pivovarů v Čechách. Místní sládci zde vaří pivo bez přerušení již více než 440 let. Používají přitom ty nejlepší suroviny: vodu z křivoklátských lesů, slad z českého a moravského ječmene a chmel z žatecké oblasti. Tradice vaření královského piva sahá do doby vlády Rudolfa II., který si je nechal Krušovice dovážet na Pražský hrad. Během třicetileté války se pověst pivovaru rozšířila až do zemí Švédské koruny. Zájem Švédů o pivo byl tak velký, že doslova „unesli“ dva krušovické sládky.

PORTFOLIO

Krušovice 10, Krušovice 12, Mušketýr 11, Krušovice černé a Krušovice hořké nealko. Zásadní novinkou, uvedenou na trh na jaře 2023, se stal prémiový ležák Bohém s hořkostí 37 IBU, který se vaří ze tří prémiových žateckých chmelů. Všechna krušovická piva mají jedno společné: příjemnou, jemně aromatickou hořkost, hustou pěnu a výrazný říz.

DOSTUPNOST

Krušovice jsou na čepu v restauracích i hospodách v celé České republice. V obchodní síti se prodávají ve skleněných lahvích 0,5 l i plechovkách. V některých gastronomických provozovnách je k dispozici tankové pivo. Na tankovém hospodářství, informacích o vaření piva i pivních rituálech si zakládají v síti krušovických hospod s názvem Šalanda. (www.krusovickasalanda.cz).

PROHLÍDKY

Exkurze s kvalifikovaným průvodcem a závěrečnou degustací trvá 90 minut. Výklad je možný v češtině, němčině, angličtině a ruštině. Cena včetně degustace činí 160 korun, senioři a studenti zaplatí 110 korun. Na exkurzi je třeba přihlásit se předem (minimálně

týden) na telefonním čísle 548 134 134 nebo prostřednictvím rezervčního formuláře. Všechny informace k prohlídkám jsou k dispozici na stránkách www.krusovice.cz. Pravidelné exkurze bez objednání se konají každou sobotu a pondělí vždy od 11:00 a 13:00 hodin.

KRÁLOVSKÝ PIVOVAR KRUŠOVICE

U Pivovaru 1, 270 53 Krušovice
Tel.: 313 569 202
info@krusovice.cz
www.krusovice.cz

Z Krakovce se v říjnu roku 1414 Jan Hus vydal na cestu do německé Kostnice, hájit svou pravdu před církevním koncillem

spíše než o hrad jde o jakýsi středověký zámek, jenž svou vojenskou funkci pouze předstírá.

Hrady si však stavěli nejen panovníci, ale také šlechta. Jedním z příkladů panského sídla byl hrad **Krakovec**, jenž si v letech 1381–1383 vystavěl jeden z dvořanů Václava IV., Jíra z Roztok. Ve zdech hradu, který je dnes bohužel již jen zříceninou (od 15. století chátral), našel útočiště český náboženský reformátor **mistr Jan Hus**.

Zámek **Královův Dvůr** v těsné blízkosti Berouna potkal naštěstí opačný osud. Po polovině 16. století jej získali a přebudovali Lobkovicové, a až do poloviny 19. století byl opakovaně přestavován a zvelebován. Roku

1394 tu byl během svého odpočinku přepaden a zajat rozezlenými předáky panské jednoty král Václav IV. Městečko Králův Dvůr je již od 14. století známé jako **centrum výroby železa** – první huť zde založil Karel IV. roku 1346. Později zde byla vystavěna i první vysoká pec v Čechách.

Typičtější než železářny jsou však pro tuto oblast přeci jenom **zámky**. Ty jsou reprezentovány barokně přestavěnou tvrzí do podoby **Starého zámku** a pak pozdně barokním **Novým zámkem v Hořovicích** (po roce 1709). Nový zámek byl těsně po polovině 19. století upraven empírově, přičemž původní rokokové zařízení se dochovalo pouze v zámecké jídelně.

STÁTNÍ HRAD KARLŠTEJN

**nebeský Jeruzalém
uprostřed Českého krasu**

Letní rezidence českého krále

Na břehu řeky Berounky si 10. června 1348 český král a pozdější císař Svaté říše římské Karel IV. nechal vybudovat hrad, který dodnes nese jeho jméno a v jehož zdech chtěl nalézt klid a odpočinek od vladařských povinností. Historie se však dále psala trochu jinak:

Karlštejn jako císařská pokladnice

Po zvolení římským císařem v roce 1355 hledá Karel IV. místo pro uložení císařských korunovačních klenotů. Proto mění prvotní záměr rozestavěného Karlštejna, zakládá na hradě pro správu svatyní Karlštejnskou kapitulou (1357) a buduje kapli svatého Kříže jako pokladnici pro uložení korunovačních klenotů. Kaple sv. Kříže patří dodnes díky

své mimořádné výzdobě a největší kelci gotických obrazů od jednoho mistra ke světovým unikátům.

Stavba císařova hradu

Výstavba hradu probíhala ve třech stavebních etapách. Během první etapy vyrostla Studniční věž, Purkrabství a Císařský palác. V další fázi byla vybudována malá tzv. Mariánská věž s kostelem Nanebevzetí Panny Marie a soukromou svatyní císařovou — kaplí sv. Kateřiny. Poslední stavební fázi pak byla výstavba nejdůležitější a nejposvátnější

budovy Karlštejna — Velké věže s kaplí svatého Kříže. V průběhu staletí prošel Karlštejn dvěma zásadními stavebními úpravami. Nejprve to byla renesanční přestavba v 16. století (architekt Ulrico Aostalli de Sala), svůj vzhled pak hrad změnil v 19. století, kdy jej v duchu purismu upravil architekt Josef Mocker.

Majestátní hrad Karlštejn stojí na svém místě i po více než 670 letech od založení. Již více než sto let (od roku 1910) představuje své interiéry a svatyně s původní gotickou výzdobou široké veřejnosti.

www.hrad-karlstejn.cz

Text: Národní památkový ústav
Foto: Národní památkový ústav, Petr Kříž

Svatý Jan pod Skalou

Tradice zdejších pohodlných rezidencí určených k odpočinku v pozměněné podobě pokračuje ostatně dodnes. Již první československý prezident T. G. Masaryk si zřídil své „venkovské“ sídlo v mnohokrát představovaném loveckém záměčku Rudolfa II. v **Lánech**. Do dnešní podoby upravil

a zmodernizoval lánský zámek v roce 1929 slovenský architekt **Josip Plečnik** (1872–1957). Klidné a příjemné prostředí Lán si oblíbil i prezident **Václav Havel**.

Ryze kulturní funkci měl od počátku **Svatý Jan pod Skalou**. Již v 11. století tu stála jeskynní kaple, již Břetislav I. daroval Ostrovskému klášteru. Od 13. století se zde stavělo. Poutní místo přitahovalo k jeskyni sv. Ivana a kapli sv. Jana mnoho poutníků. Během osvěcenských reforem Josefa II. byl však zdejší klášter roku 1785 zrušen. I tak se zde však dochovala obdivuhodná ukázka poutního místa s barokní výzdobou, na níž se podílela i slavná rodina Dientzenhoferova.

V okolí řeky Berounky lze nalézt velmi staré stopy lidské činnosti. Během výstavby dálnice D5 Praha–Plzeň bylo poblíž

Koněpruská jeskyně, největší zpřístupněný jeskynní systém v Čechách

Hořovice — Nový zámek

Berouna náhodně odkryto **naleziště se stovkami kamenných nástrojů** z období paleolitu, **starých cca 1,5 milionu let**. Jde o nejstarší známé lidské sídlo na našem území. V této oblasti, bohaté na krasové útvary a nazývané příznačně **Český kras**, se nalézají známé **Koněpruské jeskyně**. Jsou oblíbeným a vyhledávaným výletním cílem, ale také místem, kde čekalo na archeology a speleology dvojí překvapení: objevili zde **penězokazeckou dílnu**, která v letech 1460 až 1470 vyrobila obrovské množství falešných mincí. Mimo to ale ukrývala krasová jeskyně rytiny zachycující paleolitickou zvěř, staré 15 tisíc let.

V 2. až 1. století př. n. l. stávalo v okolí Berouna rozlehlé (82 ha) tzv. **stradonické oppidum** — jedno z největších keltských

měst na českém území. Jeho velikost i bohatství archeologických nálezů naznačují, že právě zde se mohla nacházet jedna z mincoven razících pověstné duhovky — zlaté keltské mince (statéry). **Stradonice** udržovaly kontakty i s galským kmenem Heduí (Bibracte u dn. Autunu) a spolu s keltským sídlištěm Závist nad Zbraslaví odolávaly náporu Germánů až do počátku našeho letopočtu.

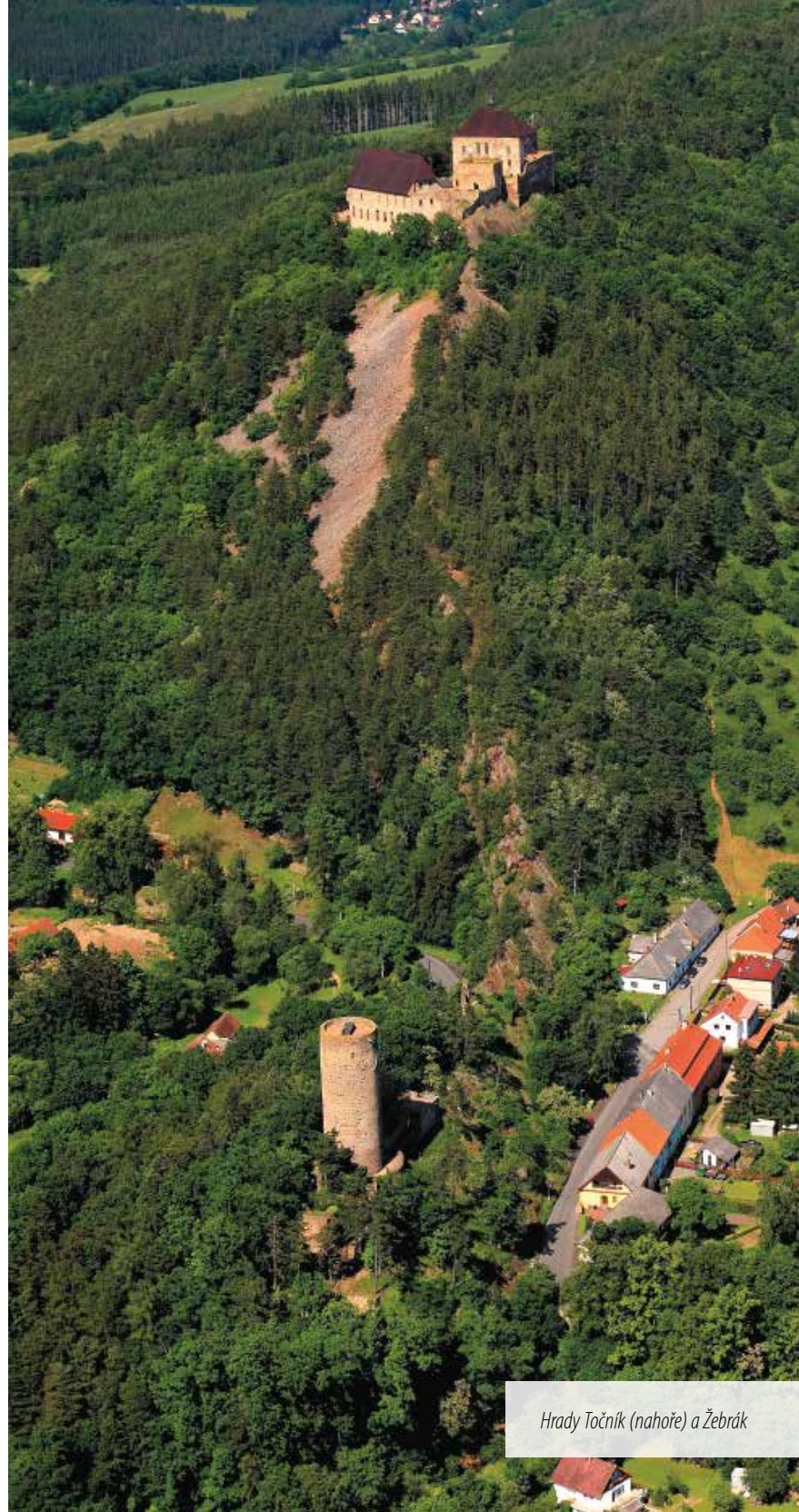
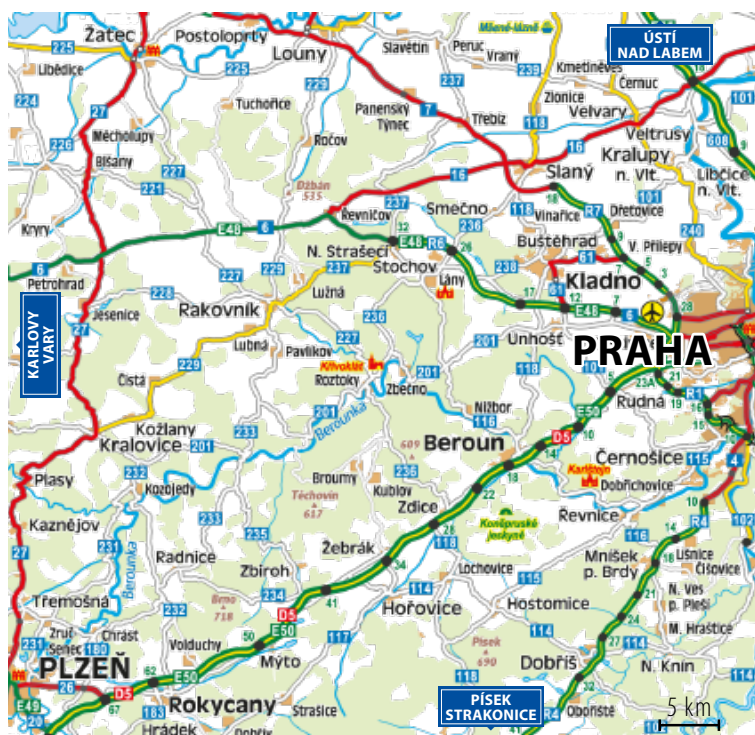
Kraj kolem Berounky ovšem ukrývá stopy mnohem a mnohem dávnějších časů. V roce 1839 zde francouzský inženýr **Joaquim Barrande** (1799–1883) prováděl vyměřovací práce pro budoucí železniční trať. Přitom objevil nesmírně bohatá naleziště (např. v obcích Skryje, Týřovice) prvohorních fosilií (statistiky jich odkázal našemu Národnímu muzeu).

Joachim Barrande (1799–1883)

Město **Beroun** bylo založeno roku 1295 králem Václavem II. Mnoho zdejších památek zničily četné požáry, některé se však dochovaly dodnes, mj. dvě městské brány z počátku 14. století: Horní (Plzeňská) a Dolní (Pražská). Obě ale prošly opakovanými opravami a úpravami, stejně jako mnoho barokních domů v historické části Berouna.

Centrem zdejšího chmelařství je město **Rakovník**. Bylo mnohokrát poničeno válkami a požáry. Z původního opevnění se dodnes zachovala působivá **Pražská brána** z roku 1516 a Vysoká věž z roku 1524. Mimo kostela sv. Bartoloměje byl zbytek historické části města přestavěn převážně barokně.

Hrady Točník (nahore) a Žebrák

PODBRDSKO A STŘEDNÍ POVLTAVÍ

Tento region kvůli svým poměrně nehostinným klimatickým podmínkám (i proto je zřejmě nazýván jako „**Česká Sibiř**“) patřil vždy k méně obydleným končinám Čech. I díky tomu se zde zachovalo mnoho přírodních krás. Krajem rozprostřeným po Středočeské pahorkatině protéká řeka Vltava. Ta byla v minulosti hlavní komunikací v oblasti. Tuto úlohu jí postupně vzaly **přehrady**, budované od poloviny 30. let do začátku 60. let 20. století. Jejich soustava (vodní díla Vrané, Štěchovice, Slapy, Kamýk, Orlík) změnila zásadním způsobem řeku i krajinu kolem ní. Pod hladinou zmizela hluboká údolí s divokými a romantickými proudy, a tím přirozeně zanikla i voroplavba, jež zde existovala tisíc let. V současnosti je Vltava využívána již převážně jen k letní rekreaci. I přesto, co bylo řečeno v úvodu, nebyl tento region nikdy zcela liduprázdný. Právěké naleziště keltského oppida v **Hrazanech** nedaleko Slapské přehrady, třetího největšího oppida v Čechách (rozloha 39 ha), spojovalo oblast se západními a jižními Čechami. Zřícenina **hradu Kamýk**, založeného v 13. století, dokládá velký zájem českých panovníků o tuto důležitou spojnici s jihem státu. Svá sídla si zde budovala i šlechta – k nim patří hrady **Valdek** (založen roku 1263, dnes zřícenina) a **Vysoký Chlumec** (založen roku 1235).

*Přehrada Slapy byla vybudována
v letech 1949 až 1955*

Náš TIP

ZÁMEK DOBŘÍŠ

Současná podoba zámku v rokokovém stylu s navazující francouzskou zahradou pochází z let 1745–1765. Vlastníkem dobříšského zámku je **rodina Colloredo-Mannsfeld**. V roce 1942 byl zámek vyvlastněn Německou říší a po válce byl užíván téměř 50 let jako Domov spisovatelů. V roce 1998 byl s francouzským i anglickým parkem navrácen rodině.

Francouzský park je vzácnou ukázkou rokokové zahradní architektury. Svými květinovými ornamenty a střihanými ploty navozuje atmosféru vídeňského Schönbrunnu a je vyzdoben plastikami z dílny F. I. Platzer. V letní sezoně 2021 plánujeme otevřít pro veřejnost oranžerii. V zámecké **galerii JCM** můžete zhlédnout obrazy převážně italských mistrů 18.–19. století a pořádají se zde doprovodné výstavy. Zámek Dobříš je také vyhledávaným místem pro svatebčany – **svatební obřady** se konají ve francouzském parku, Zrcadlovém sále a konírně.

Zámecký areál nabízí také **ubytování v romantických zámeckých pokojích hotelu******. Hotelovým hostům je k dispozici fitness a kongresové centrum. Na nádvoří se nachází **Zámecká restaurace** a **Muzeum hraček**.

Otevřeno celoročně září–červen

úterý–neděle 8:00–16:30

červenec–srpen

úterý–neděle 9:00–17:30

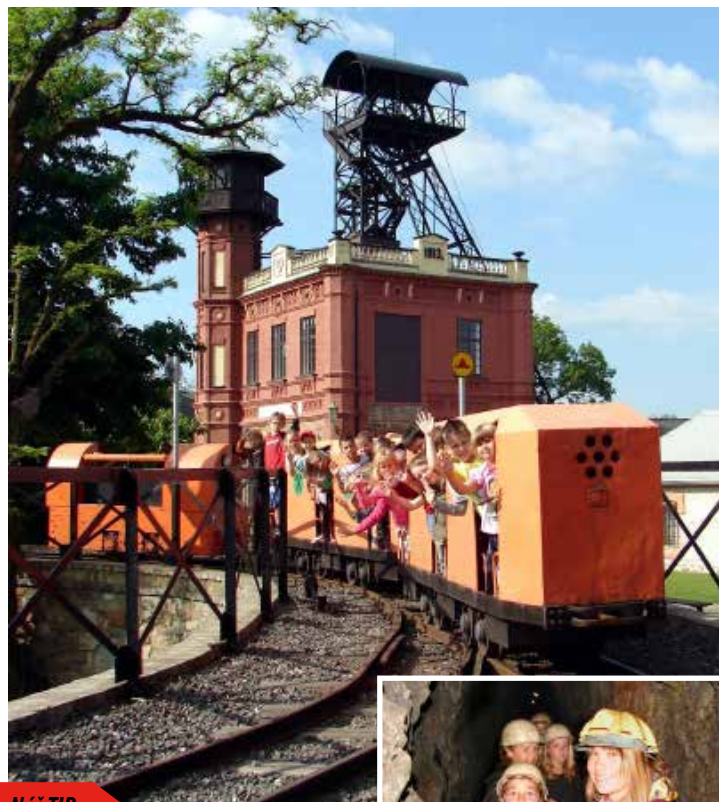
Colloredo – Mannsfeld, spol. s r.o.

Správa zámku Dobříš

tel.: 318 521 240

info@zamekdobris.cz

www.zamekdobris.cz

Náš TIP

HORNICKÉ MUZEUM PŘÍBRAM

Národní kulturní památka Hornické muzeum Příbram, příspěvková organizace Středočeského kraje, **patří k největším hornickým muzeím v ČR i v Evropě**. Expozice umístěné v originálních provozních a správních budovách přibližují bohatou historii zdejší báňské činnosti. Muzeum nabízí prohlídku několika kilometrů podzemí zdejších dolů na stříbro a olovo, jízdy hornickými vláčky, prezentuje rozsáhlou mineralogickou sbírku, monumentální parní těžní stroje a jiné unikátní exponáty.

Součástí muzea jsou rovněž pobočky **Památník Vojna Lešetice, Skanzen Vysoký Chlumec, Muzeum zlata Nový Knín, Muzeum Špýchar Prostřední Lhota a Uranový důl Bytíz**, který prochází rekonstrukcí a jeho prohlídky jsou umožněny skupinám od 10 osob po předchozí objednávce.

Nám. Hynka Klíčky 293

Příbram VI – Březové Hory

tel.: 318 626 307

www.muzeum-pribram.cz

f /HornickemuzeumPribram

Středočeský kraj

Mníšek pod Brdy

Nejpočetnější jsou v této oblasti zastoupeny památky církevní. V **Mníšku pod Brdy** stojí zámek, přestavěný v barokním stylu, v něm najdeme oltářní **obraz od Karla Škréty** (1610–1674). V místním kostele sv. Václava zase visí oltářní obraz sv. Máří Magdalény malíře **Petra Brandla** (1668–1735). Soubor zdejších vrcholných památek českého baroka doplňuje ještě hřbitovní kaple sv. M. Magdalény na Skalce od Kryštofa Dientzenhofera (1655–1722).

Podobně v **Březnici**, kde působil jeden ze zakladatelů české raně barokní architektury, **Carlo Lurago** (1615–1684), zůstala zachována nejen jezuitská kolej z roku 1640, ale i kostel sv. Františka a Ignáce (1650) a hřbitovní kostel sv. Rocha (1649) s dochovaným jádrem původního vybavení. Zdejší gotický zámek byl v 1. polovině 17. století přestavěn, ale část jeho renesančního zařízení (vč. Lokšanské knihovny z roku 1558) ušla zkáze. Ta se ale bohužel nevyhnula zdejší židovské obci a jejímu hřbitovu.

Nacistickému řázení naštěstí unikla židovská „lokšanská“ čtvrť, a tak tu dnes stojí téměř neporušené židovské ghetto z roku 1570.

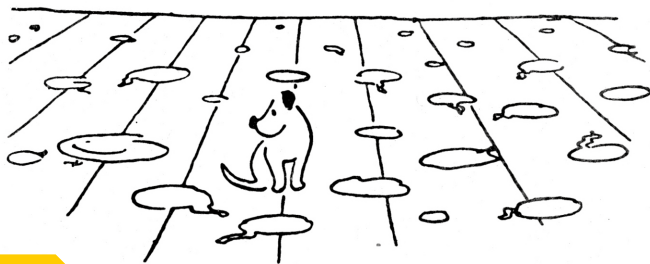
Březnice 19. století se stala inspirací pro „Pohorskou vesnici“ Boženy Němcové, nedaleké lázně v **Dobré Vodě** zase bývaly vyhlášeným letoviskem českých vlastenců.

Krása zdejší krajiny jako by přitahovala a inspirovala mnohé umělce. V **Rožmitále pod Třemšínem** působil v letech 1788–1815 pedagog a hudební skladatel **Jakub Jan Ryba** (1765–1815), autor nejkrásnější české vánoční mše známé jako „Hej mistře“. Na západním okraji obce **Vysoké u Příbrami** pobýval v tamním novorenesančním záměčku skladatel **Antonín Dvořák** (1841–1904). Zámček je v současnosti přeměněn na muzeum, které kromě A. Dvořáka připomíná i hraběte V. R. Kounice, skladatelova švagra. V přilehlém parku se nachází dvě jezírka, která prý skladatele inspirovala ke složení opery Rusalka. V zahradním domku v parku žil v letech 1897 až 1898

U vsi Voltuše stojí v lese jednoduchá kamenná mohyla na místě, kde si J. J. Ryba 8. dubna 1815 vzal život

Letecký pohled na Příbram a Svatou Horu, v pozadí Brdy

Víte, že...

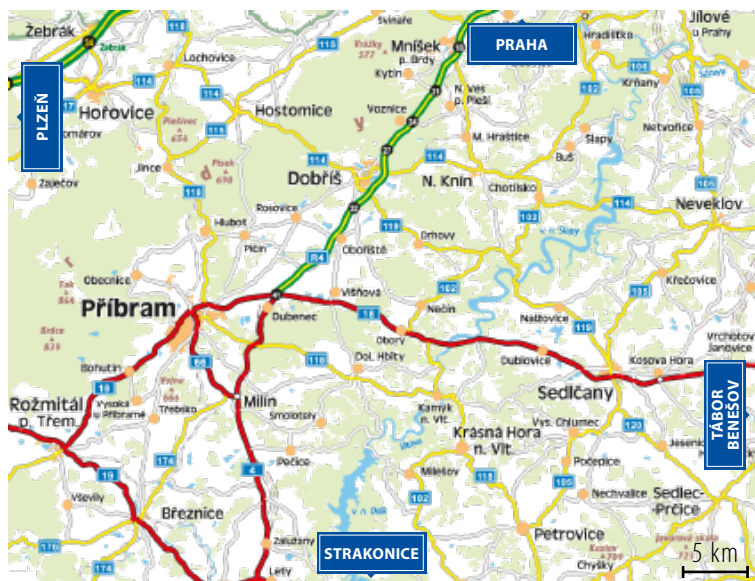
U rybníka **Strž**, ve vile, v níž **Karel Čapek** (9. ledna 1890 – 25. 12. 1938) trávil poslední tři roky svého krátkého života a v níž také zemřel, je dnes umístěn jeho památník. Pozoruhodná expozice představuje mimo života a díla tohoto velkého umělce také osobnost Čapkova přítele, spisovatele a novináře Ferdinanda Peroutky (1895–1978) a také spisovatelovy ženy herečky Olgy Scheinpflugové (1902–1968). Zajímavostí je pomníček **Dašeňky**, možná nejslavnějšího psa české literatury, odhalený v zahradě vily v roce 2013.

www.capek-karel-pamatnik.cz

básník **Josef Václav Sládek** (1845–1912). Ve vile (bývalá správní budova železáren) u rybníka **Strž** nedaleko Dobříše pobýval v posledních letech svého života (1935–1938) spisovatel **Karel Čapek** (1890–1938).

V **Příbrami** často pobýval první český arcibiskup a významný teolog **Arnošt z Pardubic** (1297–1364), který ji roku

1348 obdržel od Karla IV. Nad městem se tyčí nejslavnější poutní místo v Čechách – barokní areál **Svatá Hora**. Jeho dnešní podoba je dílem architekta Carla Luraga, na výzdobě se podílelo mnoho významných barokních umělců své doby, mezi jinými P. Brandl a J. Brokoff. Součástí poutního komplexu je i klášter, někdejší sídlo jezuitů.

ROŽMITÁL POD TŘEMŠÍNEM

Město Rožmitál pod Třemšínem leží v kotlině obklopené brdskými lesy. Ve Starém Rožmitále stojí kostel Povýšení sv. Kříže s unikátními varhanami z roku 1750, na něž v letech 1788–1815 hrával **Jakub Jan Ryba**. Zde roku 1796 zazněla poprvé jeho slavná **Česká mše vánoční „Hej mistře“**. Na náměstí v Rožmitále se nachází kostel sv. Jana Nepomuckého. Městu vévodí renesanční zámek, v minulosti majetek slavných Lvů z Rožmitálu. K návštěvě láká krásné **Podbrdské muzeum**, rozsáhlý komplex s mnoha jedinečnými expozicemi.

www.rozmitalptr.cz

Konopiště, někdejší sídlo arcivévody Františka Ferdinanda d'Este
www.zamek-konopiste.cz

BENEŠOVSKO A POSÁZAVÍ

Tato oblast přitahovala od pradávna velkou pozornost. Svědčí o tom i pověst o bájných rytířích připravených uvnitř hory vyjet národu na pomoc, až bude nejhůře. **Hora Blaník**, v níž vojsko dle pověsti spí, leží asi 20 km jihovýchodně od Benešova. Sít venkovských románských kostelíků (Neustupov, Libouň, Prácheň, Kondrac a Chvojen na Benešovsku, Týnec, Poříčí, Hrusice a Rovná v Posázaví) svědčí o úspěchu středověkých kolonizačních snah, jejichž počátek spadá již do 10. století. Zřejmě nejpůsobivější je

Následník Habsburského trůnu arcivévoda Ferdinand d'Este (1863–1914)

rotunda v **Týnci nad Sázavou**, jejíž jádro vzniklo v první polovině 12. století. Na přelomu 12. a 13. století dodala kostelíku monumentalitu přistavěná věž.

Kolonizaci kraje posílil poustevník **sv. Prokop** (asi 970–1053), původně kněz, který počátkem 11. století odešel do „liduprázdného“ Posázaví. Kolem jeho poustevny se postupně seskupila mnišská osada tvořená učedníky, kteří chtěli žít po Prokopově vzoru. Tím byl položen základ klášterní pospolitosti, budoucího **Sázavského kláštera**. V klášteře se až do konce 11. století udržovala staroslo-

Víte, že...

Západně od Benešova stojí zámek **Konopiště**. Původní hrad z 1. čtvrtiny 14. století nahradil v 1. polovině 16. století zámek. Ten byl od 17. století dále rozšiřován a zvelebován. Zejména barokní přestavba po roce 1725 podle plánů Fr. Max. Kaňky poskytla příležitost vynikajícím umělcům, mezi jinými M. B. Braunovi. Dnešní podoba zámku je dílem architekta Josefa Mockera, který jej v letech 1889 až 1894 přestavěl novogoticky. V roce 1887 koupil Konopiště **následník habsburského trůnu arcivévoda Ferdinand d'Este** a začal jej plánovitě přebudovávat v honosné sídlo budoucího císaře. Např. vzhled zámeckého areálu vylepšil krajinářským parkem anglického typu.

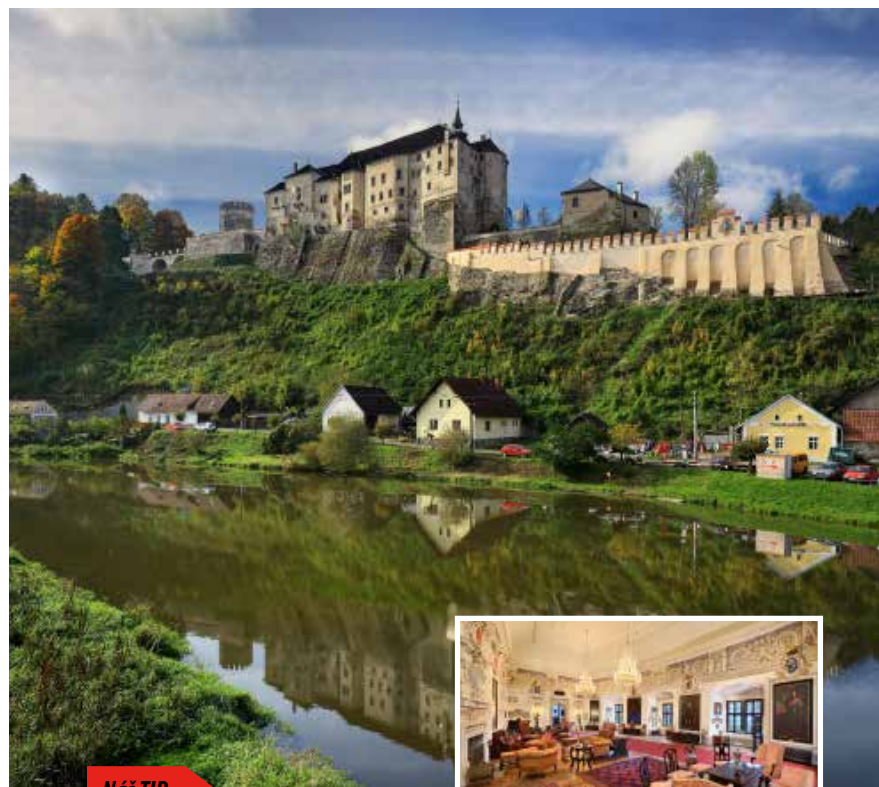

věnská liturgie (až roku 1096 nahrazena liturgií latinskou). Uměnímilovní opati nechali klášter zvelebit nejschopnějšími umělci své doby, přičemž mnozí představení byli sami činnými umělci (mezi jinými zlatník a emailér Reginard z Met či opat Božetěch). Nejstarší stavební části kláštera vznikly kolem roku 1070, ale bohužel se z nich mnoho nedochovalo. Nedokončena zůstala i architektonicky nejhodnotnější fáze výstavby ze 14. století. Za husitských válek v letech 1420 až 1437 byl klášter poškozen a roku 1421 vyhnáni mniši, nového rozkvětu se dočkal až po třicetileté válce v době barokní koncem 17. století a v polovině století osmnáctého. K nejcenějším částem vnitřního vybavení patří **výzdoba kapitulní síně** z roku 1340 s cyklem ná-

Na výstavbě Sázavského kláštera se podílela pražská stavební huť Matyáše z Arrasu (asi 1290–1352)

stěnných maleb a pozdně barokní zařízení **kostelů Panny Marie a sv. Jana Křtitele**. Pod podlahami východního křídla kláštera a kostela sv. Prokopa jsou dodnes ukryty kousky dřeva z prvních poustevnických stavení.

Moc panovníků se v tomto regionu nikdy příliš silně neprojevovala, o tom, kdo zde byl faktickým vládcem, svědčí řada „pyšných“ šlechtických rezidencí zdobících krajinu. Na středověkou tradici bohatě navázal novověk. Ve výstavnosti svých sídel se předháněli především barokní kavalíři, ale zahanbit se nedali ani jejich nástupci.

Náš TIP

HRAD ČESKÝ ŠTERNBERK

založil kolem roku 1241 rod **Sternbergů**, který ho dodnes vlastní. Hrad byl několikrát přestavěn, ale zachoval si vnější gotickou podobu, přestavěné interiéry se v období baroka proměnily v zámecké. Začátkem 20. století Sternbergové hrad upravili tak, aby se v něm dalo pohodlně bydlet – přivedli tedy elektřinu, vybudovali vodovod i ústřední topení. Po více než 40letém období komunistické státní správy získala rodina hrad nazpět v roce 1992 a od té doby ho postupně rekonstruuje a restauruje jeho mobilita.

Prohlídková trasa vás zavede do reprezentativního 2. patra, v němž Sternbergové bydleli až do zestátnění v roce 1949. Uvidíte tak bohatě zařízený rytířský sál i menší salony, jídelnu s rodinnými portréty i pracovnu s unikátním obrázkovým rodokmenem. Seznámíte se s osudy zejména posledních generací starobylého rodu Sternbergů.

Otevřeno je po celý rok – mimo pravidelnou otevírací dobu na objednání.

Hrad Český Sternberg

Český Sternberg 1, 257 26

tel.: +420 317 855 101

e-mail: info@hradceskysternberk.cz

FB: www.facebook.com/HradCeskySternberk/

IG: www.instagram.com/hradceskysternberk/

www.hradceskysternberk.cz

Zruč nad Sázavou

Důkazem je například pozdně barokní zámek ve **Vrchotových Janovicích**. Vznikl roku 1760 přestavbou renesančního zámku z roku 1600, jenž zase nahradil původní gotickou tvrz z poloviny 14. století. V roce 1858 pak byl objekt regotizován. Podobný osud má zámek ve **Zručí nad Sázavou**. Pozdně renesanční zámek ve **Vlašimi** vyrostl kolem roku 1600 z původního gotického hradu ze 14. století. Dnešní podobu mu dala přestavba z konce 18. a z 1. polo-

Vlašim — renesanční zámek upravený v 19. století

viny 19. století. V té době vznikl i romantický park, jeden z největších v Čechách. Romantizmus se v něm uplatňuje v Čínském pavilonku, novogotických branách a ve „Starém hradu“. Gotiku ve Vlašimi reprezentuje kostel sv. Jiljí, za pozornost stojí budova Lorety z počátku 18. století na zalesněném kopci na cestě do Vračovic.

Zato zámek v **Jemništi** je barokní novostavbou architekta F. M. Kaňky, dokončenou roku 1724. Autory sochařské výzdoby jsou M. B. Braun a L. Widman, na malířské výzdobě se podílel V. V. Reiner. Zámeckou galerii podobizen rozšířil začátkem 19. století vynikající barokní a empírový portrétista, malíř Antonín Machek (1775–1844).

Přirozeným a hospodářským centrem oblasti je **Benešov**, město s osmicípou zlatou hvězdou ve znaku a kdysi centrum mocného rodu Benešoviců. Po stránce architektonické má město převážně barokní a secesní ráz. Na výzdobě modernistických staveb se tu často podíleli věhlasní umělci (např. B. Stefan). Z řady barokních staveb je určitě nejpozoruhodnější **kostel sv. Anny** s piaristickou kolejí (1705–1715) od Giov. Bat. Alliprandiho. Z nejstarší zástavby se dochoval mnohokrát opravený gotický **kostel sv. Mikuláše** s barokním zařízením, na němž pracovala dílna slavného **M. B. Brauna**.

Vrchotovy Janovice — romantický novogotický zámek

Barokní zámek Jemniště

TIP na výlet

Centrum sklářského umění huť František v Sázavě

V Centru je formou stálé expozice vystavena rozsáhlá sbírka moderního sklářského umění. Jedná se o umělecká díla vytvořená na Mezinárodních sklářských sympozii (International Glass Symposium) uspořádaných podnikem CRYSTALEX a.s. v Novém Boru v letech 1982–2006, kterých se zúčastnili přední sklářští výtvarníci z celého světa (tzv. Sběrka IGS). Centrum dále poskytuje prostor i pro pořádání krátkodobých výstav, na kterých se představují renomovaní sklářští výtvarníci, sklářské školy i malíři. V hlavní hutní hale jsou pořádány kulturní akce (divadelní představení, koncerty, besedy).

Součástí centra jsou moderně vybavené sklářské dílny zaměřené na jednotlivé sklářské techniky: rytí, broušení, malování, pískování, sklofoukačské zpracování na kahanu, na slinování skla a výrobu skleněných plastíků.

Centrum pořádá speciální programy pro žáky a studenty, které navazují na školní osnovy (Skřítek Kerblík a skleněný poklad, Skleněná alchymie)

Pro širokou veřejnost Centrum pořádá pravidelné a populární sezónní akce: Velikonoce na Františku, Skleněný jarmark (začátkem července) a Advent na Františku.

Víte, že...

„Nadace Josefa Viewegha Sklářská huť František“ se zasloužila o rekonstrukci nejstarší dochované sklářské huti v Sázavě – huti František, kterou postavil roku 1882 Josef Kavalier a dal jí jméno po svém otci. Provoz Centra sklářského umění byl zahájen dne 7. června 2014.

www.cestyskla.cz

Soutok Vltavy a Sázavy u Davle. Na ostrově v popředí pozůstatky benediktinského kláštera (založen 999 Boleslavem II.).

←Kostelík v Hrusicích, známý z Ladových ilustrací

Struhařov — obnovená cesta, Krásné vyhlídky

Myšlín — Žižkův dub

Kamenice — hrobka rodiny Ringhofferů

Kostelec u Křížků — kostel s románskou rotundou

Velké Popovice — pivovar s restaurací a možností prohlídek

TIP na výlet

Ladův kraj — místo, kam se chcete vrátit

Region rozkládající mezi Prahou a Sázavou neopakovatelně zachytil ve svých obrázcích malíř **Josef Lada**, rodák z Hrusic. Přijměte pozvání k pěší vycházce nebo vyjíždce na kole či na běžkách, například pohádkovou **Cestou kocoura Mikeše** nebo po naučné stezce **Krajinou barona Ringhoffera**.

DOBROVOLNÝ SVAZEK OBCÍ LADŮV KRAJ

Kancelář: Olivova 1800/2, 251 01 Říčany

E-mail: laduv-kraj@laduv-kraj.cz

Web: www.laduv-kraj.cz/stezky

FB: <https://www.facebook.com/LADUVKRAJ>

Josef Lada (1887–1957)

Malíř, kreslíř a spisovatel, **rodák z Hrusic**, autor známého kocoura Mikeše a výtvarného zpracování Dobrého vojáka Švejka. Inspiraci k svému dílu nacházel po celý život právě v kraji okolo milovaných Hrusic. Jako ilustrátor doprovázel nezapomenutelným způsobem básně Jaroslava Seiferta, nesčíslně pohádek a je také autorem výprav divadelních her a filmů (např. *Hrátky s čertem*). Ladovo dílo je poetické a humorné zároveň.

www.laduv-kraj.cz

— páteční cyklostezka Do Prahy na kole

— Cesta kocoura Mikeše z Hrusic do Mukařova

Víte, že...

Kutnohorské kostely a chrámy

se svou výstavností mohly směle měřit i s Prahou. Mezi ně patří zejména **kostel sv. Jakuba**, jenž je díky své 85 m vysoké věži dominantou města. Vybudován byl mezi roky 1330–1420 a na jeho výstavbě se podílela i huť Petra Parléře. Dnešní vybavení kostela pochází většinou z konce 17. a z počátku 18. století. Nový oltář tehdy obohatila Pieta od K. Škréty či Brandlův obraz Sv. Trojice z roku 1734.

KUTNÁ HORA A KUTNOHORSKO

Ve středověku bývalo Kutnohorský kraj nejbohatší oblastí Českého království, a to díky zdejšímu mimořádně bohatým nalezištím **stříbra**, objevených na přelomu 13. a 14. století. Ta tehdy vyvolala podobnou horečku jako později Klondike v 19. století – hledačů drahého kovu sem v té době přicházely tisíce. Lidé zde ale samozřejmě žili již dávno předtím. O tom svědčí archeologické nálezy předmětů ze 4. tisíciletí učiněné v obci **Bylany u Kutné Hory**: mimo souboru Venuší šlo o 134 (!) neolitických domů a zvláštní kultovní areál kruhového

tvaru. Před objevem nalezišť stříbra zde stávaly dvorce velmožů, z nichž se dodnes

Pražský groš Václava II. (1271–1305)

Kutná Hora – chrám sv. Barbory, Jezuitská kolej (Galerie Středočeského kraje), v popředí Hrádek (České muzeum stříbra)

www.kutnahora.cz

dochovaly románské kostely (Zbraslavice, Vysoká, Uhlířské Janovice s výzdobou malbami, Malín, kde stávala nejstarší mincovna v Čechách, Záboří nad Labem a sv. Jakub). **Kostel sv. Jakuba** v obci **Jakub** (součást obce Církvice blízko Kutné Hory) je mimořádnou památkou evropského významu. Roku 1165 jej nechali vysvětit jeho urození stavitelé – bratři Slavibor a Pavel se svojí matkou Marií. Svěcení se údajně zúčastnil i král Vladislav II. se svým dvorem. Sochařská výzdoba kostela nejen že zobrazuje objednavatele, ale je zároveň středověkou

manifestací české státnosti i české národnosti, již posloužilo vyobrazení i dosud nekanonizovaného sv. Prokopa.

Ve 13. století byl zdejší hlavním duchovním centrem **klášter** cisterciáků v **Sedlci** (dnes jedna z čtvrtí Kutné Hory), založený v roce 1142. Jeho konventní kostel, **katedrála Nanebevzetí Panny Marie a sv. Jana Křtitele**, vystavěný v letech 1290–1320, se stal jedním z nejvelkolepějších chrámů Čech. Je první stavbou katedrálního typu u nás a zároveň i naší největší sakrální stavbou. Spojuje se

Katedrála Nanebevzetí Panny Marie a sv. Jana Křtitele v Sedlci

Víte, že...

V sedlecké katedrále Nanebevzetí Panny Marie se nacházejí díla předních umělců barokního malířství a sochařství (např. M. V. Jäckela, P. Brandla, M. L. Willmanna, J. K. Lišky). Od roku 1995 je chrám (stejně jako historické centrum města a chrám sv. Barbory) zapsán na **Seznamu světového kulturního dědictví UNESCO**. Stejní umělci vyzdobili i nedaleký hřbitovní kostel Všech svatých se známou sedleckou kostnicí.

v ní severofrancouzská gotická katedrální architektura s německými prvky. Stavitel není znám, je nazýván pouze jako „**Mistr sedleckého chrámu**“. V roce 1421 byly chrám i klášter vyplněny husity, přičemž v troskách zůstaly téměř 300 let. Opětovnou slávu vrátilo Sedlci až baroko. Jeden z nejoriginálnějších architektů 18. století – **Jan Blažej Santini–Aichel** (1677–1723) – celý komplex v letech

1700–1707 citlivě obnovil ve stylu „své“ barokní gotiky. Při rekonstrukci zbytečně nezničil nic, co bylo možné zachovat, a tvůrčím způsobem doplnil chybějící části. Přitom se nesnažil zakrýt, že od časů gotiky uplynulo již dvě stě let (odtud právě pochází výraz „barokní gotika“, charakterizující Santiniho styl). Dnešní zařízení chrámu je převážně barokní.

Zásadním zlomem v historii Kutnohorska byl **nález bohatých ložisek stříbra** v době kolem roku 1300. Do té doby malá „ospalá“ osada se náhle proměnila v druhé nejlidnatější město celého království – **Kutnou Horu**. Koncem 13. století zde král Václav II. založil tzv. **Vlašský dvůr**, původně centrální mincovnu, kterou koncem následujícího století přebudoval Václav IV. na své venkovské sídlo. Název dostal Vlašský dvůr podle florentských odborníků, kteří zde asistovali při zahájení ražby pražských grošů. Jak rostlo díky těžbě bohatství města, dvůr se rozrůstal. O další detaily

Nejzářivějším drahokamem architektonické pokladnice Kutné Hory je **chrám sv. Barbory**. Budován byl od roku 1388, prvním stavitelem byl kdosi z **Parléřovy huti**. Pokračování se stavba dočkala až koncem 15. století, kdy **architekt Matyáš Rejsek** vybudoval vnější opěrný systém, ochoz kolem kněžiště a zaklenul chór. Do dnešní podoby dokončil chrám nejvýznamnější architekt jagellonského období **Benedikt Rejt**. Protože však v té době již vydatnost stříbrných dolů slábla, muselo být upuštěno od ambiciózního záměru vybudovat největší chrám v Čechách. Architekt proto místo zamýšleného pětিলodí postavil pouze síňové trojlodí zaklenuté hvězdnicovou klenbou s krouženými žebry. I tak ale vznikl jeden z **nejkrásnějších chrámů střední Evropy**. Pohádkové vzezření střech je obnoveno podle původních konstrukcí české pozdní gotické speciality – **stanových střech**. Kvalitě architektury odpovídá i bohatá a umělecky cenná vnitřní výzdoba kostela.

Víte, že...

Kostí, seskládaných roku 1511 prý poloslepým mnichem do pyramid, bylo **několik desítek tisíc**. Nabízí se otázka, kde se jich na poměrně malém hřbitově vzalo takové množství. Sedlecký hřbitov byl totiž tzv. **Svatým polem**, kterým se stal poté, co jeden ze zdejších opatů přivezl z jeruzalémského pohřebiště Hakeldama trochu tamní prsti a rozhodil ji po zdejších klášterních hřbitově. Od té chvíle prudce vzrostl zájem o pohřeb právě v Sedlci. Navíc **po morové epidemii** v roce 1318 sem byly pohřbeny desítky tisíc mrtvých (údajně 30 000), následně asi dalších deset tisíc osob za husitských válek. Současnou výzdobu kaple provedenou z vydezinfikovaných a vybělených lebek a kostí vytvořil roku 1870 schwarzenberský stavební mistr **František Rint**.

Podzemní kaple hřbitovního kostela Všechny svatých v Sedlci u Kutné Hory

jej doplnila renesance a baroko. Z původní nádhery se dodnes dochovaly bohužel jen fragmenty gotické výzdoby. Vlašský dvůr je místem, kde Václav IV. vydal roku 1409 důležitou listinu – **Dekret kutnohorský**, měnící poměr hlasů na pražské univerzitě ve prospěch Čechů.

Kamenná kašna

Nedaleký **Hrádek** ze 14. století byl v 15. a 16. století výrazně přestavěn, zejména zásluhou rodu Smíšků z Vrchovišť, zdejších finančních a důlních podnikatelů a mecenášů. Hrádek je dnes přeměněn na muzeum (www.cms-kh.cz). O někdejším bohatství Kutné Hory svědčí mnoho pozdně gotických a renesančních měšťanských domů. Mezi nimi vyniká zvláště **Kamenný dům** řeznické rodiny Kroupovy s bohatou kamenickou výzdobou od Mistra Brikiho z let 1485–1495. Kamenické práce, které se svým provedením a kvalitou vyrovnávají chrámové výzdobě, činí z Kamenného domu jeden ze skvostů české gotiky. Podobným unikátem je i pozdně gotická polygonální **kamenná kašna** z let 1493–1495, jež

Kačina – průčelí empírového zámku (více informací na str. 72)

u nás nemá srovnání. Za jejího autora bývá považován Matyáš Rejsek, tvůrce mj. Pražské brány v Praze.

Zchudnutí města po vyčerpání bohatých nalezišť stříbra mělo paradoxně i svou kladnou stránku. Stavební ruch ve městě téměř ustal a Kutná Hora se díky tomu „zakonzervovala“ ve své pozdně gotické podobě. Své stopy zde však zanechalo i **baroko**, a i když šlo z celkového pohledu jen o drobnosti a detaily, jejich autory byli znovu ti nejschopnější umělci své doby: K. I. Dientzenhofer (klášter Voršílek z let 1733–1743), F. M. Kaňka (kostel sv. Jana Nepomuckého z let 1734–1750), či Škrétova a Brandlova výzdoba kostela sv. Jakuba.

I když Kutnohorský přišel o své výsadní ekonomické postavení, neztratilo svou přitažlivost. Krásná krajina a úrodná země lákaly i v novověku. Například zámek **Kačina**, obklopený sochařsky vyzdobeným parkem, vybudovaným v letech 1800–1822, je bezpochyby nejkrásnější ukázkou empíru v Čechách.

Kamenný dům

Naopak zámek ve **Žlebech** a jeho anglický park jsou jednou z nejtýpějších památek romantické novogotiky. Složitý stavební vývoj zámku, probíhající od konce 13. století, po sobě zanechal zřetelné stopy. K věhlasu zámku napomohla i zdejší sbírka zbraní, keramiky, nábytku, gotických a renesančních obrazů a soch. Na okraji zámeckého parku se rozprostírá obora, ve které se seznámíte s historií sokolnictví, dravců a sov. Při přikrmování zde

Žleby – novogotický zámek

můžete také zahlédnout **stádo vzácných bílých jelenů**.

Pokud chcete obdivovat Kutnou Horu i z ptáčích perspektivy, je tu pro vás nově otevřená **rozhledna**, a v neposlední řadě také restaurace, Havířská bouda **na vrchu Kaňk**. Věž rozhledny z kamenného kyklopského zdiva tvoří

mohutnou základnu vyhlídkové terasy a kavárny. Moderní výtah zpřístupní vyhlídkovou terasu všem, kteří nemohou či nechtějí překonat 160 schodů na třicet metrů vysokou rozhlednu.

Náš TIP

KAČINA – ZÁMEK, MUZEUM A PARK

Říká se mu **klasicistní skvost**, jediný slohově čistý zámek tohoto stylu mezi Paříží a Petrohradem.

Zámecké **prohlídkové trasy** provedou návštěvníka nejen sály, salony a soukromými komnatami, ale představí i další prostory, díky nimž je Kačina jedinečná. Jsou to především **chotkovská knihovna, konírna** nebo dosud nedostavěná **zámecká kaple**. V zámku je rovněž **krásné divadlo**, v němž Chotkové, původní majitelé panství, inscenovali i své vlastní divadelní hry. Divadlo se tu dnes hraje znovu.

Historická expozice Národního zemědělského muzea na zámku Kačina návštěvníkům představuje především životní styl šlechty na venkovském sídle v 19. století. Každý rok pravidelně probíhají sezonní výstavy a řada **akcí pro veřejnost**.

Když už na Kačině budete, nezapomeňte si vyhradit čas na procházku **zámeckým parkem**. Unikátní prostor s pozůstatky staveb, jako jsou letohrady, umělé ostrůvky, mosty, ale i aleje, haha příkop nebo **arboretum cizokrajných dřevin**, které sem Chotkové nechali dovážet již od 70. let 18. století. Jde například o tyrolské modřiny, kaštanovníky, moruše nebo akáty. **Vstup do parku je pro veřejnost po celý rok zdarma.**

KAČINA – ZÁMEK, MUZEUM A PARK

Svatý Mikuláš 51, 284 01 Kutná Hora
www.nzm.cz/kacina
<https://www.facebook.com/kacinazamekamuzeum/>

Náš TIP

NÁRODNÍ ZEMĚDĚLSKÉ MUZEUM – ČÁSLAV

Čáslavská pobočka Národního zemědělského muzea se zaměřuje především na **historii továrních řad traktorů, sklízecích mlátiček a dalších strojů**. Unikátní kolekce patří mezi nejvýznamnější a nejucelenější sbírky v Evropě. Milovníci zemědělské techniky zde najdou stroje, které se často vyskytují již jen v několika kusech exemplářů, některé nejsou kromě Čáslavi k vidění vůbec. To je i příklad **pamítek oračce Přemysla a Libuše**, které představují jedinou kompletní parní garnituru těchto 25tunových strojů vyrobených na počátku minulého století. Další zajímavostí jsou **motorové pluh**y, předchůdci traktorů, či **prototypy sklízecích mlátiček**, které se nikdy nedočkaly sériové výroby.

Expozice **„Dřinu strojům? Dřinu strojům!“** seznámí návštěvníka s vývojem zemědělské techniky v kontextu s významnými českými i světovými událostmi a také v závislosti na možnostech využívání energie pro pohon motorů. Rozvoj techniky a technologií zkrátka vždy souvisel s rozvojem celé společnosti.

Čáslavský areál nezapomíná ani na **děti**. Na venkovní ploše je pro ně připraveno **dopravní hřiště**, workoutové hřiště, pumptracková dráha, k zaplnění potom kárky či koloběžky. **Muzeum je otevřeno od dubna do října.**

NÁRODNÍ ZEMĚDĚLSKÉ MUZEUM ČÁSLAV MUZEUM ZEMĚDĚLSKÉ TECHNIKY

Jeníkovská 1762
 286 01 Čáslav
www.nzm.cz/caslav
<https://www.facebook.com/traktorycaslav/>

KOLÍN A OKOLÍ

Kolín leží v prastaré sídelní oblasti, v níž český panovník **Přemysl Otakar II.** založil před rokem 1261 královské město jako oporu své moci. Po husitských válkách se stal Kolín převážně českým městem. Od středověku zde existovala početná **židovská obec**, která si uchovala vlastní kulturní tradice. Kolín si i přes opakovanou

nepřízeň osudu zachovával funkci významného hospodářského a kulturního centra středního Polabí. Výrazným impulsem pro další růst města bylo roku 1845 vybudování železnice spojující Olomouc s Prahou. Kolín se tak postupně měnil v důležité **průmyslové středisko**, až si získal přizívko „český Manchester“.

I díky pravidelné šachovnicové uliční síti s velkým náměstím, nejstarším dokladem pravoúhlé půdorysné koncepce u nás, bylo historické jádro Kolína prohlášeno v roce 1989 za **městskou památkovou rezervaci**. Na nejvyšším místě na okraji historického jádra města stojí chrám sv. Bartoloměje, jenž náleží k nejcennějším památkám středověké architektury v Čechách a jehož návštěvu byste rozhodně neměli vynechat. Po obvodu historického

Karlovo náměstí

Náš TIP

ROZHLEDNA VODÁRNA KOLÍN

Přijďte na výlet s výhledem.

Zveze všechny milovníky výhledů i památek k návštěvě unikátní technické a architektonické památky meziválečné architektury. Vodárenská věž byla postavena v letech 1928–1930 dle projektu J. V. Hráského a architekta F. Jandy, žáka Jana Kotěry. Na rozdíl od mnoha jiných vodárenských věží, autoři této počítali od samého počátku s jejím využitím pro turistické a rekreační účely. Čtyřicet pět metrů vysoká věž nabízí výhled z nejvyššího patra na značnou část Polabí a při dobré viditelnosti lze dohlédnout

až do Krkonoš. Unikátní je přístup do prostoru bývalé vodní nádrže s multimediální projekcí na téma voda. V nejvyšším podlaží je vyhlídkové panorama, popsány jsou cíle v blízkém i vzdáleném okolí.

OTEVŘENO CELOROČNĚ
ulice Míru, Kolín
www.kolinzije.cz

 / info@centrumkolin.cz

jádra města se dodnes zachovaly pozůstatky středověkého **opevnění**, které vzniklo současně se založením města před rokem 1261. Ve dvoře domu čp. 157 v ulici Na Hradbách je ukryta **synagoga**, jež je nejstarší a nejceněnější památkou svého druhu mimo Prahu. Na starém židovském hřbitově, kde se pochovávalo od pol. 15. století, najdete téměř 2700 náhrobků, hřbitov je jeden z největších a nejstarších v Čechách. Pohřben je tu i Becalel, syn pražského rabína Jehudy Löwa (Maharala), tvůrce golema.

V Kolíně žila nebo nějaký čas pobývala řada tvůrčích osobností, mj. „největší z pierotů“ **Jean Gaspard Deburau**, vedutista Vincenc Morstadt, spisovatel J. S. Machar a Karel Leger, malíři Václav Radimský a Rudolf Kremlíčka, fotograf Josef Sudek a Jaromír Funke, architekt Jaroslav Fagner a významný český muzikant **František Kmoch**.

Synagoga

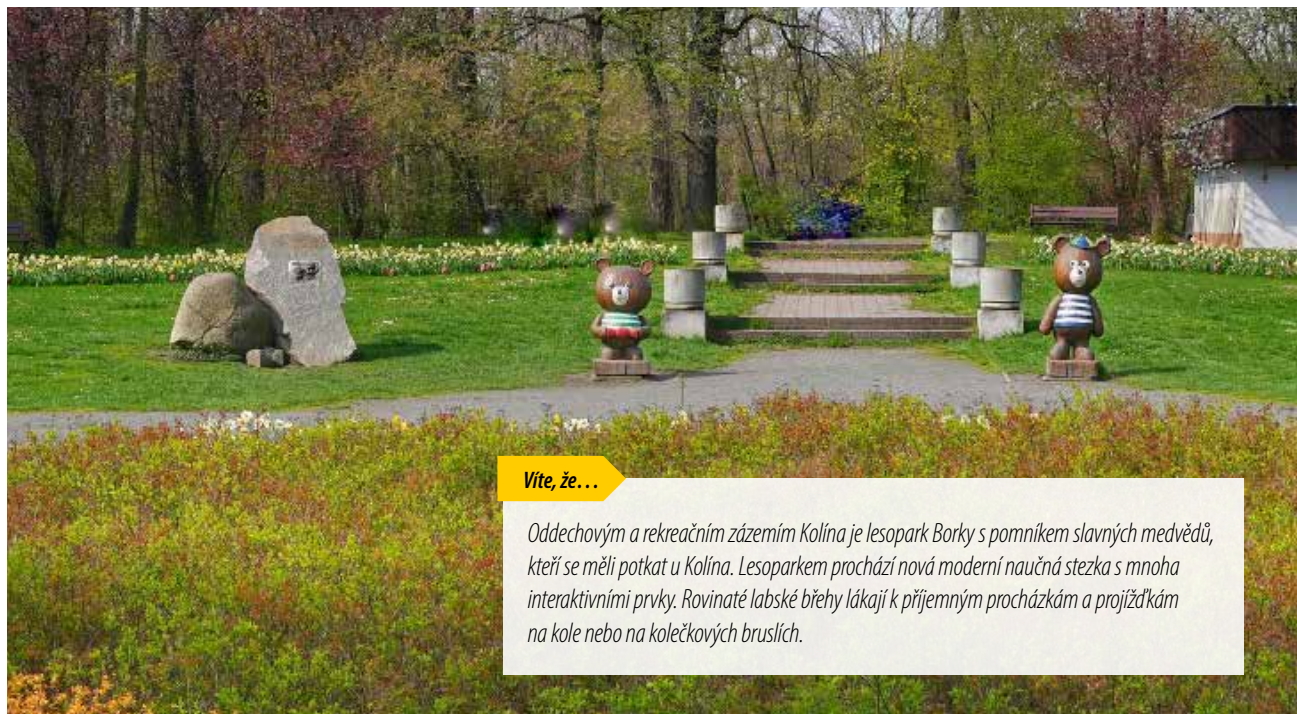
Hranice země překročil věhlas mezinárodního festivalu Kmochův Kolín, od roku 1962 pořádaného pravidelně v červnu na památku výše zmíněného slavného kapelníka a skladatele.

Jean-Baptiste Gaspard Deburau (vlastním jménem **Jan Kašpar Dvořák**, 1796–1846) byl francouzský mím a herec, původem z Čech, narozen v Kolíně. Byl zřejmě nejslavnějším představitelem evropské pantomimy v první polovině 19. století.

Kolínská řepařská drážka, postavená v roce 1894, vedla z kolínského cukrovaru do Františkova (Ovčáry), do Býchor a až do Jestřábí Lhoty. Celková délka trati dosáhla **10,6 km**, odbočka do Františkova měřila dalších 0,9 km. Svému účelu **sloužila drážka téměř 70 let**. Dnes drážka pořádá **vyhlídkové jízdy**, při nichž si přijdou na své zejména malí návštěvníci.

Víte, že...

Oddechovým a rekreačním zázemím Kolína je lesopark Borky s pomníkem slavných medvědů, kteří se měli potkat u Kolína. Lesoparkem prochází nová moderní naučná stezka s mnoha interaktivními prvky. Rovinaté labské břehy lákají k příjemným procházkám a projížďkám na kole nebo na kolečkových bruslích.

Náš TIP

BARTOLOMĚJSKÉ NÁVRŠÍ V KOLÍNĚ

Objevte poklad v srdci Kolína.

Chrám sv. Bartoloměje je od nepaměti dominantou města, Petr Parléř obohatil Kolín o jedno z nejoriginálnějších děl gotické architektury lucemburského období. Unikátní je celý areál tzv. chrámového návrší. Návštěvníkům je přístupná barokní kostnice z roku 1733. Množstvím kostí a bohatostí ornamentální výzdoby jde v rámci území ČR o stavbu srovnatelnou snad jen s kostnicí v Sedlci u Kutné Hory. Zvonice ukrývá chrámový

Venkovní areál a zahrady na parkáně jsou přístupné zdarma, celoročně, každý den v týdnu. Vstup do interiéru historických objektů je zpoplatněn, otevírací dobu najdete na www.bartolomejskenavrsi.cz

poklad i lapidárium a poskytuje vyhlídku na centrum Kolína. Zpřístupněna je i stará farní škola s interaktivní moderní expozicí, která se věnuje událostem z historie města a jeho slavným osobnostem. Zelené parkány zvou k procházce a relaxaci u bylinkové zahrádky či v rozáriu.

Brandlova 27, Kolín
www.bartolomejskenavrsi.cz

Více tipů na výlety a dění v Kolíně najdete na www.kolinzije.cz

/ infocentrumkolin

Kostnice u chrámu
sv. Bartoloměje v Kolíně

Mělnický zámek a věž kostela sv. Petra a Pavla nad soutokem Labe s Vltavou
www.melnik.cz

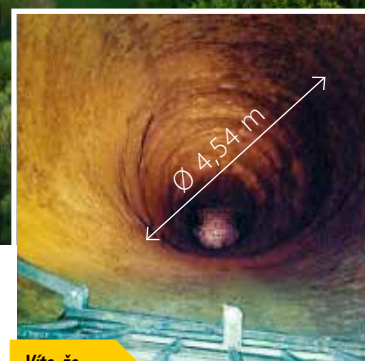
MĚLNICKO A STŘEDNÍ POLABÍ

Nížiny úrodného Mělnicka a Polabí sloužily od pradávna jako „obilnice“ celé země. Zároveň tudy procházela trasa hlavní obchodní cesty mířící z východu na západ. V pravěkých **nalezištích v Poříčanech** a v **Třebestovicích** na Nymbursku byly vykopány nejstarší měděné nástroje na našem území, staré okolo 6 tisíc let. Záhadná kultovní svatyně ve **Velimi** u Kolína dodnes mate hlavy archeologům a historikům – vznikla v 13. století př. n. l. jako

složitě opevněné hradiště, v němž bylo dosud nalezeno pět zlatých pokladů a mnoho koster, z nichž některé nesou stopy po kanibalismu. Nálezy ve **Štítarech** na Kolínsku zase daly název jedné z pravěkých kultur (1200–750 let př. n. l.), která spoluvytváří základy pro vznik kultury Keltů. Jejich nejstarší počátky jsou pojmenovány podle **Bylan** u Českého Brodu na Kolínsku (**bylanská kultura**). Mohylová hrobka v **Hradeníně** dokonce patřila jednomu z nejbohatších keltských knížat. Poklad keltských mincí ze **Starého**

Kolína a nákladné vybavy hrobů v **Klučově** a v **Kšelech** dokládají, že i v závěru 1. století př. n. l. se Keltům v těchto končinách dařilo dobře. Své stopy zde ale zanechali i **Germáni** (**Dobřichov** na Kolínsku, 1. století n. l.).

Slované obývající zdejší končiny zřejmě nepatřili přímo k hlavnímu kmeni Čechů, podle bájí se o Polabí dělili **Zličané** a **Charváti**, na Mělnicku sídlili **Pšované**. Nejstarší hradiště z 8. století v **Klučově**, **Libici** a **Kouřimi** byla později jádrem rozlehlého slavníkovského panství, které

Víte, že...

V Mělníku můžete spatřit nejširší studnu v České republice. Studna, široká 4,5 m a **hluboká 54 m** (z toho je 7 m zaplavených vodou) byla vyhloubena zřejmě již v 13. století současně se založením města. Toto unikátní a dechberoucí stavební dílo můžete navštívit v rámci prohlídky **mělnického podzemí**. Jedna z chodeb ústí z boku do studny, kde přes bezpečnou masivní mříž můžete nahlédnout do hlubiny pod sebou. Zajímavé je, že kvalita vody ve studni i dnes odpovídá požadavkům na vodu pitnou.
www.mekuc.cz

si až do roku 995 udržovalo částečnou nezávislost na Přemyslovcích. Soběslav Slavník začal v Malíně dokonce razit vlastní stříbrné denáry a jeho syn **sv. Vojtěch** se stal roku 983 pražským biskupem, přičemž svým vzděláním i názory popuzoval pražské prostředí. V té době už bylo jasné, že situace mezi **Slavnikovci** a **Přemyslovci** bude muset být řešena způsobem kdo s koho. Tak se také skutečně stalo – 28. září (opět stejné datum jako u jiné slavné bratrovraždy našich dějin) roku 995 Přemyslovci dobyli Libici (podle jiných odborníků Malín) a všechny Slavníkovce včetně žen a dětí vyvraždili. Přežili pouze Vojtěch a Soběbor, kteří dožili v Polsku. Libice poté připadla **Vršovcům**, ale i ty stihl stejný osud – v roce 1108 je slavný rod Přemyslovců taktéž vyvraždil. V Libici jsou dosud patrné zbytky staveb původního hradiště a kostela z 10. století.

Víte, že...

Sv. Vojtěch – druhý pražský biskup, zakladatel Břevnovského kláštera, odhodlaný šířitel křesťanství. Ostře vystupoval proti takovým společenským jevům, jako byl obchod s otroky či alkoholismus. Pocházel z významného rodu **Slavnikovců**, narodil se zřejmě mezi roky 955 až 957. Zemřel mučednickou smrtí roku 997 v Prusku. V roce 999 byl papežem Silvestrem II. prohlášen za svatého.

Zámek Libice patří k nejcelistvějším památkám českého vrcholného baroka

Náš TIP

REGIONÁLNÍ MUZEUM MĚLNÍK

Sídlí v budově bývalého kapucínského kláštera na nám. Míru. Zhlédnout můžete stálou expozici regionální **historie**, přírody Mělnicka a CHKO **Kokořínska** a českého vinařství. V druhé expozici uvidíte **historické kočárky**, dobové hračky, houpadla a plyšové medvědy. Muzeum nabízí svým návštěvníkům **ochutnávku českých vín** (pro skupiny v původních gotických sklepích). Na jednotlivce čeká stejný sortiment vín v muzejní kavárně. Pobočkou muzea je **skalní obydlí** ve Lhotce u Mělníka.

Regionální muzeum Mělník, p. o.

nám. Míru 54, 276 01 Mělník

tel.: 315 630 922 sekretariát, 315 630 936 pokladna

pokladna@muzeum-melnik.cz

www.muzeum-melnik.cz

Otevřeno: celoročně

út–ne: 9:00–12:00 a 12:30–17:00

Kavárna otevřena: út–pá: 9:00–17:00,

so–ne: 9:00–12:30 a 13:00–17:00

Skalní obydlí Lhotka otevřeno:

květen–září–čtvrtek–neděle a svátky:

10:00–12:00 a 13:00–17:00

**Regionální
muzeum
Mělník**

Středočeský kraj

Náš TIP

MĚLNÍK MĚSTO VÍNA I KULTURY

Historické město na soutoku největších českých řek Labe a Vltavy nabízí svým návštěvníkům kromě památek, jako jsou Zámek Mělník, chrám sv. Petra a Pavla s vyhlídkovou věží, mělnické podzemí atd., nepřeberné množství kulturních a společenských akcí, zejména tradiční **vinařské slavnosti**: jarní **Vinná noc**, srpnový **Mělnický košť** a v září **Mělnické vinobraní**. Mělnické kulturní léto láká na divadelní představení pod širým nebem, koncerty, letní kino, výstavy, zábavný park pro děti atd.

Mělnické kulturní centrum zajišťuje nabídku kulturních programů celoročně, zejména v **Masarykově kulturním domě**, který je architektonickou památkou z období funkcionalismu. Po celý rok je přístupná i **galerie Ve Věži**, umístěná v Pražské bráně, jež byla součástí původního středověkého opevnění města.

Z vyhlídky u mělnického zámku je krásně vidět nejen soutok Labe s Vltavou, ale také hory Říp a Milešovka

Dříve královské věnné město **Mělník** nad soutokem Vltavy s Labem je proslavené především pěstováním **vinné révy**. Jeho dominantou je trojlodní kostel sv. Petra a Pavla a těsně sousedící zámek. Kostel na první pohled zaujme mohutnou, zdaleka viditelnou gotickou věží, z jejíž vyhlídky se naskýtá úchvatný pohled do širokého okolí. Za návštěvu ale stojí i zdejší kostnice. Zámek nabízí kromě prohlídky interiéru též možnost ochutnávky vín z produkce zámeckého vinařství.

Na hlavním náměstí poutá pozornost barokně přestavěná radnice s dominantní věží a funkcionalistická kašna se sousoším od V. Makovského.

Podzemní chodba pod náměstím zavede návštěvníky ke **středověké studni**, nejširší (4,5 m) v České republice. Prohlídky zajišťuje Turistické informační centrum.

V bývalém kapucínském klášteře dnes sídlí regionální muzeum, které kromě tradičních expozic o historii a přírodě zdejšího kraje mapuje v samostatném objektu vývoj dětských kočárků. Velkým lákadlem je návštěva vinného sklípku, kde lze degustovat vzorky vín z celé české vinařské oblasti.

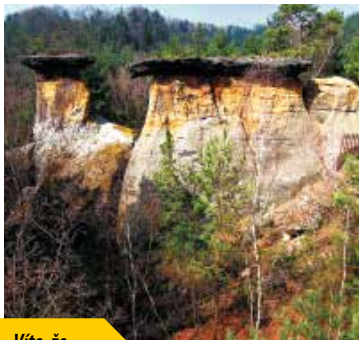
Radnice na náměstí Míru v Mělníku

V lesnaté severní části Mělnicka nalezneme **hrad Kokořín**. Původní stavba ze 14. století se po roce 1622 změnila ve zříceninu. Před úplnou zkázou ji zachránila romantická regotizace provedená v letech 1917 až 1918.

Mělník je výchozím místem k návštěvě jedné z nejkrásnějších přírodních oblastí Čech – Chráněné krajinné oblasti **Kokořínsko**.

V **Kouřimi** měl své sídlo pyšný Děpolt III., který se roku 1223 vzbouřil proti svému vládci Přemyslu Otakarovi I. Byl ale poražen, Kouřim dobytá a Děpoltici vyhnáni. Ale město znovu zažilo své šťastnější časy v 2. polovině 13. století, kdy jej Přemysl Otakar II. opevnil a založil zde kostel sv. Štěpána s odvážně zaklenutou osmibokou kryptou. Tento nejstarší předobraz pozdějších pozdně gotických hvězdových kleneb patří k pokladům 13. století. Až do roku 1850 zůstávala Kouřim hlavním správním střediskem kraje. Poté ji vystřídala průmyslově se rozvíjející města na Labi.

Víte, že...

Skalní útvar Pokličky – přírodní rezevace Kokořínský důl

Pokličky jsou nejznámějším skalním útvarem Kokořínska. Ploché klobouky – pokličky – na vrcholcích skal spočívají na vrstvě zvětřávajícího pískovce, jenž se postupně ztenčuje a poklice se nakonec zřítí. Tento přírodní děj probíhá doposud.

www.kokorinsko.nature.cz

Náš TIP

MĚSTO NYMBURK

Královské město Nymburk, kterým protéká řeka Labe, se nachází v úrodné polabské nížině jen 50 km východně od hlavního města Prahy.

Středověké opevnění

Vydejte se do Polabí na dovolenou nebo na krátký výlet a navštivte naše půvabné historické město, které má pro své návštěvníky připravenou bohatou nabídku zážitků. Milovníci pěší turistiky, bruslaři, a především cyklisté ocení **Labskou** či **Hrabalovu** cyklostezku, která vede nenáročným terénem v blízkosti řeky Labe. Na kraji města se nachází významné přírodní arboretum **Park Ostrov**, které zde bylo vybudováno na počátku 20. století a od roku 2019 je obohacen o naučnou stezku v podobě 11 zastavení, která vám podrobně přiblíží historii parku. Ve městě objevíte krásu staveb významných architektů (Roith, Hilbert, Feuerstein a další), jejichž díla můžete obdivovat nejen v Nymburce, ale po celém světě, ochutnat místní pivo Postřižiny či se jen projít místy, která měl rád i spisovatel Bohumil Hrabal, jenž zde prožil dětství.

Ostrov

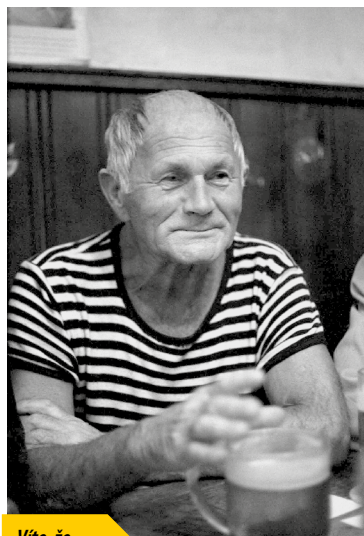

Pivovar Nymburk

TURISTICKÉ INFORMAČNÍ CENTRUM NYMBURK

náměstí Přemyslovců 165, 288 02 Nymburk
tel.: 325 501 104
infocentrum@meu-nbk.cz
www.mesto-nymburk.cz/infocentrum

autoři fotografií: Jaroslav Kocourek, Jiří Teper a Tomáš Kukul

Víte, že...

V nymburském pivovaru prožil svá mladá léta budoucí velký spisovatel **Bohumil Hrabal** (1914–1997), jehož otec „Francin“ zde pracoval jako účetní. Život v pivovaru a v Nymburce Hrabal ztvárnil mj. v knize *Postřižiny*.

O bohatou, ale poměrně neklidnou oblast středních Čech se mocní vždy přetahovali, a tak získalo Polabí hned několik mocenských center. Staré dvorce s románskými kostely (za všechny jmenujme monumentální baziliku z 13. století v **Tis-micích**) byly nahrazeny městy.

Jednou z tradičních opor státu býval **Nymburk**. I toto město založil ve 3. čtvrtině 13. století Přemysl Otakar II. Za třicetileté války, v letech 1631 a 1634, byl dvakrát vydrancován a silně poničen císařskými vojsky. Z jeho nejstarší minulosti zůstala dodnes zachována značná část **hradeb** původem z 1. poloviny 14. století – jde mimochodem o nejlépe dochované městské hradby v celých Čechách. Významný je též **gotický kostel sv. Jiljí** se zbytky původní sochařské výzdoby z konce 14. století, a renesanční radnice z roku 1526. Z „ospalosti“ probudilo Nymburk v 19. století zavedení železnice.

Nymburk – část gotického opevnění starobylého města na Labi

Stará Boleslav se do našich dějin zapsala jako místo nejznámější české **bratrovraždy**. V roce 929 (nebo 935) sem kníže Boleslav pozval svého bratra, panujícího **knížete Václava**, aby mu byl kmotrem při křtu syna.

Během večerní hostiny předstíral Boleslav ušlechtilé úmysly a bratrské city, ale ráno 28. září jeho družina Václava zavraždila. Po smrti se Svatý Václav stal naším hlavním zemským patronem a věčným vládcem a ochráncem. Někdejší kostel sv. Kosmy a Damiána byl v 11. století nahrazen kostelem sv. Václava, dokončeným roku 1046, doplněným ve 12. století působivou kryptou. V té době byl také malířsky vyzdoben blízký kostel sv. Klimenta. Obě stavby charakteristicky ilustrují české románské umění. Barokní **kostel Nanebevzetí Panny Marie** z let 1613 až 1623 od rudolfinského architekta Giov. Maria Filippiho ukrývá jeden z největších pokladů barokní zbožnosti – Staroboleslavské paládium, zlatený reliéf z počátku 16. století. Barokní díla v tomto poutním centru vytvářela řada předních mistrů své doby, např. K. Škréta a K. I. Dientzenhofer.

Evropská srdce na 1. nádvoří zámku v Poděbradech

Každoroční akce „Lodě na Labi“

Jen několik kilometrů jihovýchodně, v místě někdejší obchodní cesty z Prahy do Polska, leží **Poděbrady**. V druhé polovině 13. století zde nechal Přemysl Otakar II. vystavět vodní hrad, jenž se postupnými přestavbami proměnil v zámek. Jeho dnešní podoba je výsledkem barokních úprav z 18. století. Poděbrady zažily největší rozkvět v dobách, kdy je spravoval rod pánů z Kunštátu a z Poděbrad (v letech 1347 až 1495). Jeho nejvýznamnější představitelem byl Jiřík (1420–1471), vynikající diplomat a jediný český král (přezdívaný jako "husitský"),

který nepocházel z panovnické dynastie, ale byl zvolen zástupci české šlechty. Zásadní událost novodobé historie města se odehrála v roce 1905, kdy byl na nádvoří zámku navrtán železitý minerální pramen, díky čemuž mohla být už o tři roky později zahájena v Poděbradech první lázeňská sezóna. Lázně, později zaměřené především na léčbu srdce a oběhové soustavy, pak měly hlavní vliv na další rozvoj města zejména v období první republiky. Dominantou Jiřího náměstí je monumentální panovníkova jezdecká socha od Bohuslava Schnircha z roku 1896.

Rozkvetlé tulipány v lázeňském parku

Náš TIP

LODĚ NA LABI – NYMBURK

Festival LODĚ NA LABI je setkáním milovníků lodí, vodního turismu a vodních sportů. Pravidelná akce se koná na břehu Labe v **Nymburce (29. 4. až 8. 5. 2024 proběhne již 12. ročník)**. V rámci festivalu si můžete prohlédnout lodě, seznámit se s prací příční policie, zúčastnit se výletní plavby, vyzkoušet si jízdu na rychlých člunech nebo si udělat kapitánský kurz vůdce malého plavidla. Prezentují se tu turistické destinace a velmi bohatý je i doprovodný kulturní program.

SETKÁNÍ KARAVANŮ

Zve vás na Setkání KARAVANŮ NA NYMBURSKÉ ŠPIČCE, které se koná od 1. 5. do 8. 5. 2024! Tato událost je skvělou příležitostí pro milovníky karavanového života, přírody a kulturního dědictví.

PODĚBRADY

Bývalé královské město Poděbrady je významnou turistickou destinací díky vyhlášeným lázním, které využívají k léčbě především místní minerální vody. K symbolům města patří vedle lázeňských objektů i zámek a jezdecká socha českého krále Jiřího z Poděbrad na náměstí. Okolí města tvoří roviny Polabí, tedy ideální krajina pro cyklisty.

NÁMOŘNÍ MUZEUM

Prohlídka muzea je výjimečnou příležitostí pro všechny milovníky námořní historie a kultury.

Na fotografiích Nymburk, Setkání karavanů, Poděbrady, Námořní muzeum

www.pruhpolabi.cz

[pruhpolabi](https://www.facebook.com/pruhpolabi)

[ticpodebrady](https://www.facebook.com/ticpodebrady)

[infocentrum_podebrady](https://www.instagram.com/infocentrum_podebrady)

www.namornimuzeum.cz

AKCE A FESTIVALY

Cyklootvůrák – 4. 5. 2024
Postřižinský Expres: 25. 5. 2024
Den postřižinského piva – 15. 6. 2024
Postřižinská dočesná – 31. 8. 2024
Cyklozavůrák – 12. 10. 2024

Den otevřených dveří – koná se každoročně třetí sobotu v červnu v areálu pivovaru. Patří v Nymburce bezpochyby k událostem roku. Málokoho nezláká příležitost dobře se pobavit se známými lidmi u orosené sklenice naplněné „pravým postřižinským“.

PORTFOLIO

Vaříme spodně kvašená piva tradiční dvourmotovou technologií dekokčním způsobem. Vaříme několik druhů světlých piv, včetně nealkoholického, tmavý ležák a polotmavý speciál.

PROHLÍDKY

Exkurze dle dohody se sládkem (valenta@postriziny.cz) nebo na tel. čísle 325 517 211.

Nelahozeves – renesanční sgrafitová výzdoba zámku

Lobkowiczům patří zámek **Nelahozeves**, postavený v letech 1553–1600, který si výborně zachoval svou renesanční podobu. Částečná restaurace před první světovou válkou odhalila i ukrytá **sgrafita**, typická pro renesanci v Čechách. Bohatě dochované zařízení interiérů a zbrojnice ze 17. století zastiňuje proslulá **lobkovická portrétní galerie**, která je svého druhu nejreprezentativnější sbírkou u nás. Zachycuje vývoj portrétní od renesance po baroko u nás i ve světě (Fr. Clouet, A. Sanchez Coello, J. Pantoja de la Cruz), a v rámci restitucí po roce 1989 přibyla i původní díla od **L. Cranacha st.**, **P. Brueghela st.** a **P. P. Rubense**.

Četné zdejší zámky dokládají přívětivost pohodlného života v nejurodnějším kraji v Čechách. Je pravda, že některé z nich získali panovníci konfiskacemi za odboj jejich původních majitelů, ale to jim na krásu nic neubírá. Takovým příkladem je mj. zámek v **Brandýse nad Labem**, naproti Staré Boleslavi, na jehož výzdobě pracovali dvorští umělci 16. století (Paolo della Stella, G. A. Brocco), anebo zámek

V Nelahozevsi se narodil světově proslulý skladatel Antonín Dvořák (1841–1904)

v **Kostelci nad Černými lesy** nedaleko Kouřimi na Kolínsku. Ten byl po roce 1547 přestavěn pro potřeby Ferdinanda I. na lovecký zámek. Záhy sice opět změnil majitele, ale práce dvorských umělců již

Kostelec nad Černými lesy

PIVOVAR NYMBURK spol. s r. o.

Pražská 581, 288 25 Nymburk
 Tel.: +420 325 517 200
 nymburk@postriziny.cz
 www.postriziny.cz

Brandýs nad Labem – zámek

zůstala (G. M. Aostalli, Paolo della Stella). Renesanční vybavení zámku výborně souzní i s renesančně přestavěným a se zámek spojeným **kostelíkem sv. Vojtěcha** z let 1568–1569, v němž se rovněž zachovalo mnoho z původní výbavy.

Ne všechny zámky v oblasti prošly takovými vlastnickými peripetemi a jejich stavba často podnítila i další stavby v okolí. Životaschopnost těchto rezidencí též dokládají jejich četné následné úpravy a přizpůsobování změnám vkusu a životního stylu. Např. zámek **Zásmuky** na Kolínsku vznikl pro Adolfa Vratislava ze Šternberka na konci 17. století. V 2. polovině 18. století a ve století devatenáctém byl upravován a dnes tvoří celek s místním františkánským kostelem Stigmatizace sv. Františka. Furstensberský barokní zámek **Loučeň** s kostelem Nanebevzetí Panny Marie od F. M. Kaňky z počátku 18. století doplňuje anglický park z 1. poloviny 19. století s bohatou sochařskou výzdobou. Podobně založil počátkem 18. století Václav Antonín Chotek zámek ve **Veltrusích**. Architektem byl F. M. Kaňka či

Kostelec nad Černými Lesy – kostelík sv. Vojtěcha

G. B. Alliprandi. Na přelomu 18. a 19. století byl upraven do současné klasicizující podoby. Bohaté interiéry doplňuje anglický park s četnými romantickými novogotickými, orientalizujícími a klasicistními architektonickými doplňky.

Vrcholným příkladem dokonalé šlechtické rezidence je zámek **Lysá nad Labem**. Vznikl na místě hradu, změněného v polovině 16. století na zámek, který byl na přelomu 17. a 18. století zcela přestavěn známým štedrým mecenášem Františkem Antonínem Šporkem. Špork nebyl příliš urozeného původu, ale o to více se chtěl vnutit mezi starou šlechtu. Umění mělo

Loučeň – zámek s kostelem Nanebevzetí Panny Marie

potvrdit jeho nobilitaci, a tak zcela změnil nejen zámek, ale i město a okolí (zámecký park, augustiniánský klášter a kostel sv. Jana Křtitele ve městě, poustevna sv. Václava směrem na Brandýs nad Labem, nad vsí Čihadla zámeček s „Maison de Bon Repos“, Čínský pavilonem a kaplí, a mnoho kapliček po okolí). Bohužel i tento dokonalý „gesamtkunstwerk“ byl postupně rozrušován pozdějšími, zejména klasicistními úpravami, které se nevyhnuly ani zámku. Ale i to, co zbylo z jeho barokního lesku, přesvědčivě šlechtí ctižádost Šporkova mecenášství (P. Brandl, M. B. Braun, J. A. Quitainer, F. M. Kaňka, A. Lurago, J. Brokof a další).

Na tradici venkovských sídel navázal v polovině 19. století na Mělnicko i romantický vlastenecký mecenáš Jakub Veith. Původní barokní zahradu a zámek v **Liběchově** (1730, architekt F. M. Kaňka, sochařská výzdoba M. B. Braun) nechal doplnit vlasteneckými dekorativními malbami od Josefa Navrátila a sochařskými díly Václava Levého. Ten je autorem i **kuriózních soch v zalesněných**

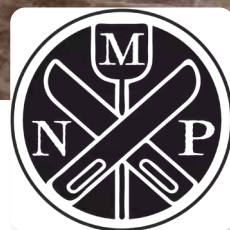
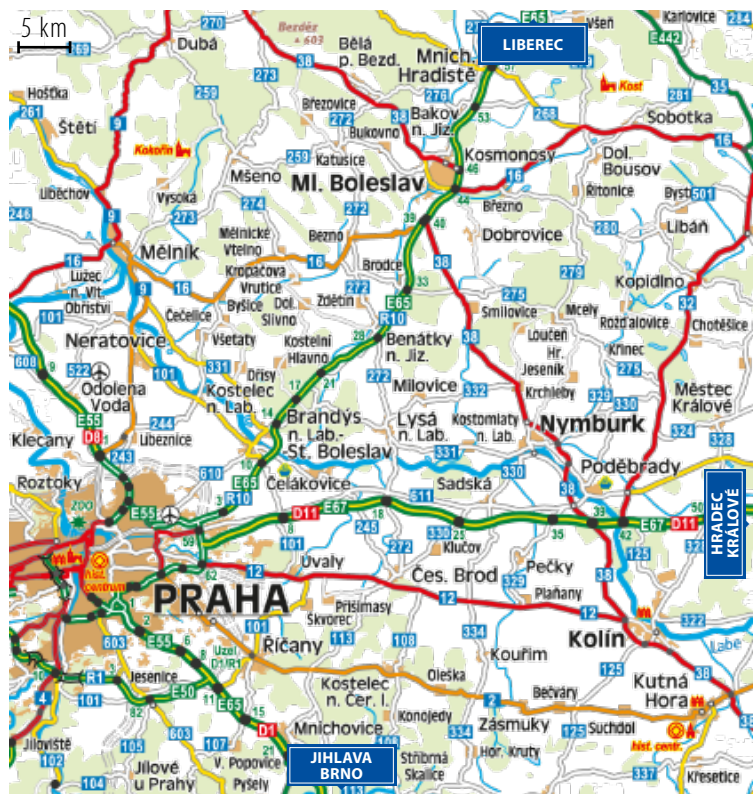
stráních nad zámekem: Klácelky – umělé jeskyně s reliéfy inspirovanými bajkami J. Grandvilly, Blaníku – gigantického reliéfu s postavami Zd. Zásmuckého, a husitů Jana Žižky a Prokopa Holého, doprovázených skupinou trpaslíků, kteří jim připravují výzbroj, a značně se rozpadající či záměrně nedokončené jeskyně U Ještěra s reliéfním zobrazením ještěra, hada, harfenice a rozličných hlav, zřejmě lidských.

Liběchov

Lysá nad Labem

Černokostelecký pivovar byl na počátku 21. století jeden ze stavebně a technologicky nejlépe zachovaných pivovarů v České republice, a tak není s podivem, že v něm vzniklo **Národní muzeum pivovarnictví**. Můžete zde obdivovat největší varnu na přímý otop dřevem na světě, chladicí štoky, sprchový aparát, žentourový mlýn, parní stroj, pražičí bubny, chladicí kompresory, vzduchové kompresory a další unikátní exponáty. V pivovaru se samozřejmě vaří pivo, je zde staročeská restaurace, hotel a pořádají se zde konference, rauty, svatby, koncerty apod.

PORTFOLIO

Světlé výčepní DEŠTOFFKA, světlý ležák VYCPANÁ VYDRA, tmavé silné pivo ČERNÁ SVINĚ, sezónní piva: witbier BÍLÁ SVINĚ, red ale RUDÁ SVINĚ, summer ale, pivo marcovní, žitovec, medokostelecké, bock atd.

DOSTUPNOST

Černokostelecký pivovar, Českokostelecká 17, Kostelec n. Č. l. (točené, PET), U Šumavy, Štěpánská 543/3, Praha 2 (točené), U Slovanské lípy, Tachovského náměstí 288/6, Praha 3 (točené), Black Swine, Přemyslovská 35, Praha 3 (točené, PET).

AKCE A FESTIVALY

Výročí pivovárů – 2. sobota v březnu, dny otevřených dveří. VYSMOLENÍ – předposlední sobota v květnu, bednářské vystoupení, pivní slavnosti. VYKULENÍ – 2. sobota v září, bednářské vystoupení, pivní slavnosti.

NÁRODNÍ MUZEUM PIVOVARNICTVÍ

Českokostelecká 17, 281 63 Kostelec nad Černými lesy
Tel.: +420 736 623 290, +420 606 409 102

www.cernokosteleckypivovar.cz

www.nmpivovarnictvi.cz

[f /pivovarkostelec](https://www.facebook.com/pivovarkostelec)

[f /nmpivovarnictvi](https://www.facebook.com/nmpivovarnictvi)

[i /nmpivovarnictvi](https://www.instagram.com/nmpivovarnictvi)

Hrad Trosky. Krása kraje, nazývaného jako Český ráj, učarovala mnohým umělcům, zejména skladatel B. Smetana je neodmyslitelně spojen s tímto malebným koutem Čech

MLADOBOLSLAVSKO

Mladoboleslavsko dnes patří k hospodářsky nejčilejším oblastem republiky. Osidlování probíhalo v minulosti především z iniciativy šlechty. Románské kostely v Mohelnici nad Jizerou (12. století) a ve **Vinci** u Mladé Boleslavi (12.–13. století) předznamenávají svou monumentálností, ale i významem pro vývoj umění celých Čech, budoucí prosperitu a úlohu kraje. Panské gotické hrady jsou dnes romantickými zříceninami (Valečov, Zvířetice, Michalovice a Dražice), ale nikdy nebyly skutečnými centry oblasti.

Hlavním střediskem kraje bylo již od 13. století město **Mladá Boleslav**. Humanista **Bohuslav Hasištejnský** z Lobkovic (1595) umožnil měšťanům, aby si koupili svobodu. Tehdejší prosperitu odráží řada dochovaných renesančních domů, radnice (1554–1559), protestantský kostel českých bratří (1544 až 1554) i ostatní městské chrámy (Panny Marie a sv. Havla), ale též vodárna (1493–1554, přestavěna v 18. století). Fungovala zde řemesla i zvonařská či knihařská dílna a v neposlední řadě odtud pocházejí i dva zdejší renesanční kancionály, dnes umístěné

v muzeu. Rozkvět tohoto protestantského města (od roku 1600 již královského) přerušily třicetiletá válka a následné perzekuce. Od 18. století se zde znovu staví a město opět procítá do hospodářské prosperity. Ta trvá dodnes, především zásluhou **automobilového průmyslu**, který se zde úspěšně rozvíjí již od roku 1905.

Ve stínu hlavního centra však kvetla i menší městečka. **Bělá pod Bezdězem** s dochovanými zbytky původního opevnění ze 14. století (Česká brána) je známá především svým renesančním zámkem, který patří zdejšímu slavnému rodu

Víte, že...

Mladoboleslavský hrad (dnes muzeum) má své základy ve 12. století. Jeho gotické jádro ustoupilo dodnes dochované renesanční přestavbě z 16. století, kdy město Mladá Boleslav prožívalo svůj první rozkvět.

Skalní hrad Drábské světničky

Valdštejnů. Zámecké rezidence jsou vůbec typické pro tento kraj, kdysi ovládaný šlechtou. V **Benátkách nad Jizerou**, na zříceninách gotického kláštera, postavil někdy před rokem 1526 Bedřich z Donína **zámek**, na němž se dodnes dochovala původní sgrafitová výzdoba s bohatými figurálními výjevy, krajinami a ornamenty. Právě tady prováděl dánský astronom **Tycho Brahe** (1546–1601) svá pozorování, a **Bedřich Smetana** (1824–1884) tu v letech 1844–1847 působil jako učitel hudby. Zdejší sochy z dílny M. B. Brauna pocházejí z Lysé nad Labem, z centra

Kosmonosy – Loreta

Šporkových mecenášských aktivit. Zámek-
ké interiéry jsou vybaveny rokokově.

Podobným menším centrem jsou i **Kosmonosy**. Rozkvět jim přinesla až doba po třicetileté válce. Za Černínů z Chudenic vznikl v letech 1697–1709 zámek, piaristický klášter, Loreta a řada dalších staveb. O sochařskou výzdobu se postarala zdejší dílna rodiny Jelínků, která svým významem přesáhla hranice regionu.

Původní renesanční zámek v Mnichově Hradišti, který patřil protestantu **Václavu Budovci z Budova** (1621 popraven na Staroměstském náměstí), získali Valdštejnové. Ti jej nechali přestavět Mar. Ant. Canavalem do úctyhodných rozměrů a po roce 1711 jej obklopili parkem s kapucínským klášterem a rodovou hrobkou. Areál doplňují hospodářské budovy, pavilon a kašna. Po úpravách v 19. století a mezi léty 1919–1921 sem bylo převezeno zařízení duchovského zámku (včetně 22 000

svazků valdštejnské knihovny). **Mnichovo Hradiště** představuje jednu z **největších šlechtických rezidencí na našem území**.

Hospodářský rozkvět, ale i jiné lidské počínání vždy postupovaly na Mladoboleslavsku bez nadbytečné újmy na krásách přírody. Dokonce i husitské války zde po sobě zanechaly velmi romantická zákoutí v **Drábských světničkách**. Asi ve 20. letech 15. století si na sedmi pískovcových blocích husité vytesali hrad s 18 místnostmi a 8 chodbami. Po bitvě u Lipan jej opustili a z obávaného místa se stala dnešní romantická zřícenina.

Pivní zeměpis středních Čech

Ve středních Čechách funguje množství větších či menších pivovarů. V řadě z nich si můžete objednat exkurzi s ochutnávkou.

Mladoboleslavský hrad

Víte, že...

Městem prochází **7 km dlouhá naučná stezka Metalová cesta**, která vede historickými zákoutími a upozorní na významné pamětihodnosti. Návštěvníka cestou provází na šestnácti zastaveních **originální informační audiovizuální panely z kovářské dílny**. Zevnějškem z patinované oceli odkazují k dějinám Mladé Boleslavi, která je s kovem nerozlučně spojena, především díky dlouholeté tradici výroby automobilů.

A co může město kromě prohlídky **ŠKODA Muzea** svým návštěvníkům nabídnout?

Představí nám například **mladoboleslavský hrad**, středověký palác **Templ**, nádherné **secesní divadlo**, architekturu **Jiřího Krohy**, **Židovský hřbitov**, **Lesopark Štěpánku**, nebo velkolepé svatošlanky Starého města, renesanční radnici a Staroměstské náměstí s moderní fontánou.

Podobné panely, které už ale nejsou přímo součástí trasy, je možné nalézt i u zřízení hradu Michalovická putna, na letišti a u Kliniky Dr. Pírka. Pro dětského výletníka je připravena zkrácená varianta.

www.metalovacesta.cz
www.infocentrummladaboleslav.cz

Informační audiovizuální panel

Secesní divadlo – Mladá Boleslav

Náš TIP

ŠKODA Muzeum

Navštivte ŠKODA Muzeum v Mladé Boleslavi a seznámte se s fascinující historií značky ŠKODA sahající až do roku 1895. Individuální prohlídka je možná kdykoliv v rámci otevírací doby. Prohlídky s průvodcem a cizojazyčný výklad je nutné předem objednat.

V roce 1895 založili Václav Laurin a Václav Klement v Mladé Boleslavi společný podnik. ŠKODA tak patří k jedné z nejstarších automobilových značek na světě. Muzeum oživilo tento příběh na autentickém místě – v bývalých výrobních halách, ve kterých se až do roku 1928 vyráběly automobily. Hned vedle v největším a nejmodernějším závodě tento příběh pokračuje: den co den tam sjíždějí z výrobní linky nové škodovky.

Rezervujte si svou prohlídku online na muzeum.skoda-auto.cz/prohlidky.

ŠKODA Muzeum

ŠKODA Muzeum

Tr. Václava Klementa 294
 Mladá Boleslav
 tel.: 326 832 038, 326 831 134
muzeum@skoda-auto.cz
 a otevírací dobu naleznete na: muzeum.skoda-auto.cz

V. Laurin (1865–1930)

V. Klement (1868–1938)

Škoda Auto

V roce 1895 založili mechanik **Václav Laurin** a knihkupec **Václav Klement** v Mladé Boleslavi firmu na výrobu bicyklů. Sotva mohli tušit, že jejich společný podnik (byť v poněkud jiné podobě) přežije nejen je samotné, ale celé další století a na počátku třetího tisíciletí bude jedním z největších výrobců automobilů v Evropě. K tomu však vedla ještě dlouhá cesta: v roce 1899 začíná firma kromě jízdních kol vyrábět

první **motocykly** a roku 1905 představuje i vlastní **automobil** (Voiturette A, s dvou-
válným motorem a výkonem 7 HP). Během první světové války se (už jako akciová společnost) stala součástí válečné výroby, roku 1925 se pak spojuje se **Škodovými strojírnami**, čímž z nových typů vozidel mizí označení Laurin & Klement a nahrazuje jej Škoda. V roce 1930 se v rámci koncernu osamostatňuje coby Akciová společnost

Václav Vondřích vyhrál v roce 1905 na motocyklu L&K Pohár Gordona Bennetta ve Francii.

Od firmy Laurin & Klement si koupil v roce 1908 automobil také japonský princ a starosta Tokia.

pro automobilový průmysl (**ASAP**). Úspěšně překonává velkou hospodářskou krizi, mimo jiné i díky svému lehkému, úspornému a oblíbenému modelu **Škoda Popular**. Další úspěšné modely Superb, Rapid a Favorit posílze závodu vynesly první místa v prodejích a vzrůstající export. Především však došlo k proměně firmy v moderní automobilku s efektivní pásovou výrobou, unifikovanou modelovou paletou osobních vozů,

výrobou **nákladních vozů** (Škoda 706) a také **autobusů** a **trolejbusů** (např. Škoda 1Tr). **Po 2. světové válce**, v prostředí postupně znárodněného průmyslu, již nepřipadalo v úvahu na takto rozsáhlý výrobní program navázat – Mladoboleslavští se měli nadále zabývat pouze výrobou osobních automobilů. Od plzeňského koncernu oddělená automobilka, pod názvem **AZNP Mladá Boleslav**, dostane

125 let Škoda Auto

úkol "motorizovat Československo", ale postupně se začíná projevovat technologické a hospodářské zaostávání východního, socialistického bloku. Pokud se mladoboleslavská auta prosazují na některých západních trzích, pak zejména svou nízkou cenou. **Po roce 1989** přichází záchrana v podobě silného zahraničního partnera – v dubnu

roku 1991 dojde ke spojení s obřím německým koncernem **Volkswagen** a Škoda se stává (vedle Audi a Seatu) jeho čtvrtou značkou. Během následujících let se díky miliardovým investicím mění v moderní automobilku, jež je dnes největším českým exportérem a prodává své automobily na trzích celého světa. Fascinující příběh

Víte, že...

značky s okřídleným šípem ve znaku, která je jednou z **několika málo nejstarších a stále aktivních automobilek světa**, je nesmírně bohatý a zahrnuje bezpočet úspěšných a slavných modelů, poct a ocenění, ale také úspěchy na sportovním poli.

*Ve třech výrobních závodech v České republice (Mladá Boleslav, Kvasiny, Vrchlabí) a několika dalších v zahraničí patřících přímo společnosti Škoda Auto nebo koncernu VOLKSWAGEN se dnes vyrábějí **modelové řady** Fabia, Scala, Octavia a Superb, SUV Kamiq, Karoq a Kodiaq a čistě elektrické Citigoe iV a SUV Enyaq iV.*

Za povšimnutí stojí fakt, že společnost mimo odborného učiliště provozuje i vlastní vysokou školu (Škoda Auto Vysoká škola).

Společnost Škoda Auto ve svém domovském městě oslavila mimořádné jubileum: v jejím hlavním výrobním závodě sjel z linky 15 miliontý automobil vyrobený v Mladé Boleslavi od roku 1905. Jubilejním vozem je Škoda Enyaq iV v metalickém odstínu stříbrná Arctic.

Zámek Mnichovo Hradiště

TIPY na výlety

- **Loreta – Kosmonosy**, architektonický skvost z let 1702–1708. Postavena dle návrhu italského architekta Giovanni Alliprandiho po vzoru první stavby tohoto typu v italském městě Loreto.
- **Bělá pod Bezdězem**, městečko s dochovanými zbytky původního opevnění ze 14. století (Česká brána), renesančním zámekem a sportovně-rekreačním areálem Vrchbělá.
- **Mnichovo Hradiště**, brána do Českého ráje, která je výchozím bodem pro mnoho pěších i cyklistických výletů.
- **Benátky nad Jizerou**, město vzniklé v místě prastarého osídlení při křižovatce obchodních stezek se zámekem, kde pobýval známý astronom Tycho Brahe.
- **Dobrovická muzea**, muzeum cukrovarnictví, lihovarnictví, řepářství.
- **Zámek Loučeň**, romantická barokní památka, kterou obklopuje rozlehlý anglický park s unikátním souborem 12 labyrintů a bludišť.

Kosmonosy – Loreta

Loučeň – zámek

Mladoboleslavsko je nejen krajem automobilů, ale také **ideálním místem pro výlety či dovolenou**. Je zde spousta příležitostí pro ty, kteří si rádi užívají aktivní dovolenou, tak i pro příznivce kultury a historických památek. Region je **protkán množstvím cyklotras** a pěších

turistických stezek. Na své si tu přijdou i ti, kdo se rádi toulají **romantickou krajinou**, a nenudí se zde ani děti.

www.mladoboleslavsko.eu

FERDINAND PORSCHE

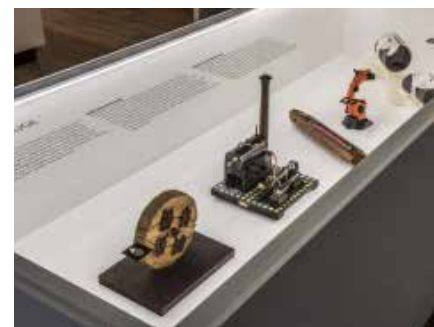
RODNÝ DŮM | BIRTH HOUSE | GEBURTSHAUS

Náš TIP

RODNÝ DŮM FERDINANDA PORSCHEHO V LIBERCI–VRATISLAVICÍCH

Zveme vás k prohlídce zrekonstruovaného domu, ve kterém se v roce 1875 narodil Ferdinand Porsche, automobilový konstruktér a tvůrce vozu Volkswagen. Na autentickém místě jsou představeny zásadní momenty vývoje inženýrského a konstrukčního umění, jehož součástí je životní dílo Ferdinanda Porscheho. Expozici je možné si prohlédnout individuálně pomocí na místě zapůjčených iPadů. Součástí areálu je i prodejna suvenýrů a kavárna. Návštěvu rodného domu je možné spojit s prohlídkou Škoda Muzea v Mladé Boleslavi a využít tak kombinované vstupné.

**Aktuální informace
o provozu a otevírací dobu
naleznete na: rodnyporschedumporsche.cz**

Rodný dům Ferdinanda Porscheho

Tanvaldská 38, Liberec – Vratislavice nad Nisou, tel.: 326 832 028, 326 832 038
vratislavice@skoda-auto.cz, rodnyporschedumporsche.cz

Náš TIP

MNICHOVO HRADIŠTĚ

Počátky města sahají až do 13. století, kdy jej jako své poddanské město založili mniši z nedalekého kláštera. Nejvýznamnější městskou památkou je **barokní státní zámek** ze 17. století, jenž se chlubí jedněmi z **nejbohatších interiérů celého Česka**, včetně **unikátně dochovaného divadla**. Součástí zámku je i zámecký park a kaple svatě Anny s hrobkou slavného českého vojévůdce **Albrechta z Valdštejna**.

V okolí lákají k výletům zejména **skalní města a hrady**. Mezi nejznámější patří skalní hrad **Drábské světničky** s nejkrásnějším výhledem na celé Pojizeří. Obří model Drábských světniček můžete navštívit v **Muzeu města Mnichovo Hradiště**. Neopomenutelnou dominantou kraje je i hrad **Valečov** s jedinečně dochovanou skalní vesnicí. Přijďte k nám do Mnichova Hradiště objevovat půvabný **Český ráj** a Pojizeří.

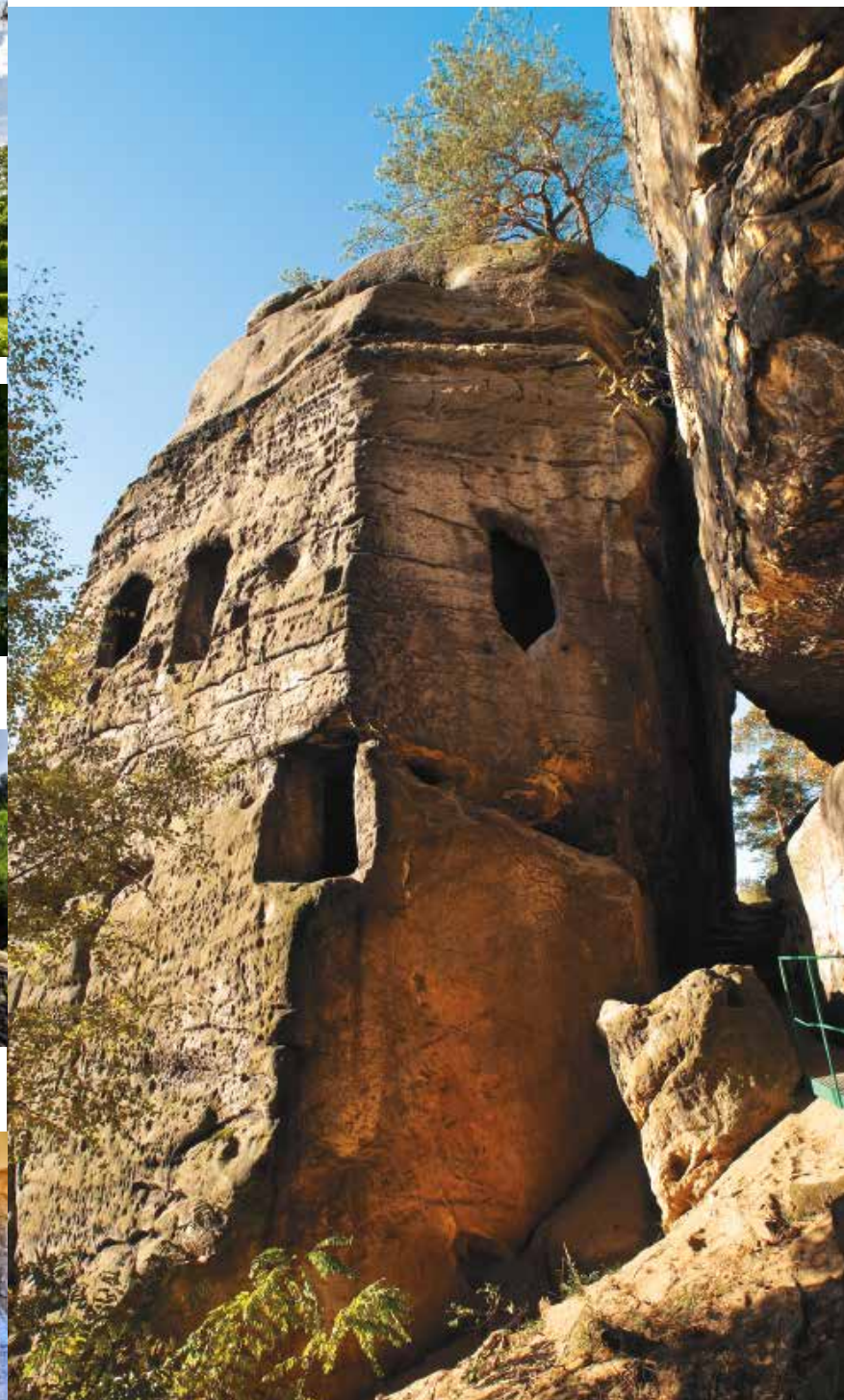
Valečov

Drábské světničky

Muzeum

Drábské světničky – útočiště vytesaná ve skalách.

**Městské informační centrum
Mnichovo Hradiště**

Poříčská 27

295 01 Mnichovo Hradiště

Tel.: 326 772 464

Mob.: 607 015 094

Email: infocentrum@klubmh.cz

www.mnhradiste.cz/turistika

Náš TIP
PIVOVAR SVIJANY

S rokem založení 1564 je jedním z nejstarších českých pivovarů. Zakládá si na tradičním výrobním postupu – tzv. dvourmutovém způsobu vaření, kvašení v otevřených kádích a dlouhodobém zrání piva v ležáckých sklepích. Pro výrobu používá humnový slad, vodu z vlastních studní a žatecký poloraný červeňák z vlastních chmelnic.

Portfolio: Široká nabídka Pivovaru Svijany čítá již **18 druhů produktů**, z nichž většina je nepasterizována. K neznámějším patří **Svijanský Máz 11% a prémiový ležák "450"**. Pivo nabízíme v sudech a soudcích, 2l železných plechovkách, 0,5l plechovkách, 0,5l lahvích a džbancích.

Prohlídky: Exkurze – denně po rezervaci na exkurze@pivovarsvijany.cz. Individuální a cizojazyčné prohlídky po dohodě na tel.: **739 589 473**.

ZÁMEK SVIJANY

Zrekonstruovaný Zámek Svijany je otevřen od roku 2016 a návštěvníci si mohou prohlédnout expozici archeologie, historii pivovarnictví a lazebnictví a mnoho dalšího. Zámek nabízí i ubytování v moderních a stylových pokojích s výhledem do zámecké zahrady. Zámecké prostory nabízejí velkorysé zázemí pro pořádání firemních akcí nebo romantické svatby na zámku.

www.zameksvijany.cz

Pivovarská restaurace

Všechna naše piva můžete ochutnat v naší restauraci s širokou nabídkou jídel a venkovní zahrádkou.

Rezervace na: www.restauracesvijany.cz

PIVOVAR SVIJANY a.s.

Svijany 25, 463 46 Svijany
Tel.: 481 770 700

info@pivovarsvijany.cz

www.pivovarsvijany.cz

[f /Svijany](https://www.facebook.com/Svijany)

[i /pivovarsvijany](https://www.instagram.com/pivovarsvijany)

www.zameksvijany.cz

Tycho Brahe (1546–1601)

Blahoslav, Jan (1523–1571) – biskup Jednoty bratrské, filolog, působil v Mladé Boleslavi

Bouda, Cyril (1901–1984) – malíř, grafik, ilustrátor, nar. v Kladně

Brahe, Tycho (1546–1601) – dánský astronom, působil v Praze a v Benátkách nad Jizerou

Brandl, Petr Jan (1668–1735) – barokní malíř, zemřel v Kutné Hoře

Brixi, František Xaver (1732–1771) – varhaník, skladatel, studoval v Kosmonosech

Čech, Svatopluk (1846–1908) – spisovatel, narozen v Ostředku u Benešova

Dvořák, Antonín (1841–1904) – skladatel, narozen v Nelahozevsi

Frištenský, Gustav (1879–1957) – legendární zápasník, narozen v Křečhoři u Kolína

z Heslova, Dačický Mikuláš (1555–1626) – básník, narodil se a zemřel v Kutné Hoře

Hrozný, Bedřich (1879–1952) – orientalista, rozluštil starověké písmo Chetitů, žil v Kolíně

Jágr, Jaromír (nar. 1972) – rodák z Hnidous u Kladna, nejslavnější český hokejista všech dob

z Jenštejna, Jan (1347–1400) – pražský arcibiskup

Kaňka, František Maxmilián (1674–1766) – architekt, autor řady pražských paláců

Kmoch, František (1848–1912) – skladatel a kapelník, narozen v Kolíně

Kolář, Jiří (1914–2002) – básník, výtvarník, mládí strávil v Kladně

Orten, Jiří (1919–1941) – básník, pocházel z Kutné Hory

Palach, Jan (1948–1969) – student, který se upálil na protest proti okupaci Československa

Preisler, Jan (1872–1918) – malíř, grafik, ilustrátor, působil v Praze a na Berounsku

sv. Prokop (†1053) – první opat Sázavského kláštera, svatořečený roku 1204

Rejsek, Matyáš (asi 1445–1506) – stavitel, kameník, zemřel v Kutné Hoře

Seifert, Jaroslav (1901–1986) – básník, nositel Nobelovy ceny, úzký vztah ke Kralupům n. Vlt.

Smetana, Bedřich (1824–1884) – skladatel, působil v Benátkách a v Obřívství (okr. Mělník)

Talich, Jan (1883–1961) – dirigent, žil v Berouně

Vella, Jan (1906–1945) – pilot, příslušník 311. peruté RAF, narozen v Kladně

z Vlašimi, Jan Očko (†1380) – arcibiskup pražský a první Čech – kardinál

Visit**StredniCechy**.cz

online průvodce

